

Maanpuolustus

N:o 97
3/2011

Lähi-itä

Egyptin tilanne ja tulevaisuus

Näkyykö Syyrian konfliktille loppua?

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta

Radioamatöörit

Maanpuolustus

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Viestintäjohtaja	Jyrki Iivonen
Toimituskunta:	Professori Eversti, viestintäjohtaja Toimituspäällikkö Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Anu Kuistiala Tuomo Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri: Toimituksen sihteeri:	Everstiluutnantti	Torsti Astrén Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot	postiosoite:	PL 266 00171 HELSINKI
	käyntiosoite:	Maneesikatu 6
	puhelin:	+358 40 149 3649
	sähköposti:	maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
	www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi	

Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236 tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

Alueellisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa

Maanpuolustus-lehden levikki on 11 000 kappaletta.
Mainostajia pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriin.

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2011

Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitus
- 7 Puheenjohtajan palsta

Teema-artikkelit: Lähi-Itä

- 8 Egyptin uusi suunta
- 12 Näkykö Syyrian konfliktille vielä loppua

Muut artikkelit

- 16 Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus
- 21 Kun kaikki kaatuu – Radioamatöörit apuna kriisiviestinnässä

Kirja-arviot

- 24 Totaalisesta maanpuolustuksesta kokonaisturvallisuuteen

Kuulumisia

- 26 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia
Maanpuolustuskurssiyhdistys ry:n 50-vuotisjuhla 19.5.2011
- 28 Tervetuliaissanat Pekka Hallberg
- 31 Tasavallan presidentti Tarja Halosen tervehdys
- 34 Laura Kolbe: Maanpuolustuskurssit, valtio ja muisti
- 40 Mukana olleen kiitokset
- 43 Maanpuolustuskurssien kuulumisia
- 48 Kurssien kokoontumisia
- 57 Yhdistykset toimivat
- 58 Osoitetiedot

Mitä hallitusohjelma kertoo turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tulevaisuudesta?

Huhtikuussa pidettyjä eduskuntavaaleja seurasi poikkeuksellisen pitkä hallitusneuvottelujen kausi, lähes kaksi kuukautta. Monivaiheisten vaiheiden jälkeen maahamme saatiin kuuden puolueen muodostama Jyrki Kataisen johtama hallitus. Hallituksen kokoonpano on epätavallinen mutta ei poikkeuksellinen. Meillä on aikaisemminkin ollut sellaisia tilanteita, joissa oppositiopuolueet istuvat eduskunnan istuntosalin keskellä ja hallituspuolueet sen molemmilla laidoilla.

Juuri ennen juhannusta hyväksytty Kataisen hallituksen hallitusohjelma on pituudeltaan yli 140-sivuinen. Siinä on yleisten linjausten lisäksi paljon yksityiskohtia. Maanpuolustus-lehden kannalta erityisen mielenkiintoinen on ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa sekä EU-asioita koskeva 12-sivuinen osa. Tarkoitus on ollut, että siinä määriteltäisiin myös puolustuspolitiikkaamme lähtökohdat seuraavien neljän vuoden ajaksi. Siksi sitä on syytä arvioida hieman tarkemmin.

Sitä ennen on kuitenkin syytä lausua muutama sana hallitusohjelmien kasvaneesta poliittisesta merkityksestä. Näyttää siltä, että hallitusohjelmat pyritään nykyisin laatimaan riittävän tiukoiksi, jotta hallituspuolueiden kesken ei seuraavien neljän vuoden aikana synny suurempia poliittisia erimielisyyksiä. Ohjelmat rakennetaan tästä syystä yhtäältä poliittisesti melko yleisiksi, mutta toisaalta mukaan liitetään koko joukko yksityiskohtia, joista eduskunta sitten aikanaan käy varsin muodollisen keskustelun. Hallituspuolueet – ja myös oppositio – valvovat tarkkaan kaikkia mahdollisia poikkeamia hallitusohjelmasta.

Kataisen hallituksen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskeva osio lähtee liikkeelle perusasioista – tai aikaisempaa puolustusministeriä Seppo Kääriäistä lainatakseni – fundamenttien fundamentista. Suomi huolehtii omasta puolustuksestaan, osallistuu puolustusalan eurooppalaiseen yhteistyöhön sekä kansainväliseen kriisinhallintaan. Ohjelmassa todetaan vielä erikseen, että ”koko maata puolustetaan ja puolustusjärjestelmän perustana säilyy yleinen asevelvollisuus.”

Tämän jälkeen seuraa useampi kappale ns. laajaan turvallisuuskäsitykseen liittyvää tekstiä. Uusien turvallisuushaasteiden sanotaan vaativan sen mukaisesti varautumista, aivan kuten edellisen hallituksen viime vuoden lopussa ilmestyneessä ”Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa” on tehtykin. Merkittävä on myös toteamus, että osallistumisen kriisinhallintatehtäviin tulee vahvistaa omaa puolustuskykyämme. Tässä hallitus haluaa erityisesti edistää kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Kun näin kriisinhallinnan ja kehitysavun välinen raja-aita madaltuu, voisiko olla niin, että tulevaisuudessa sotilaallinen kriisinhallintamme voitaisiin laskea osaksi kehitysapuamme?

Hallitusohjelman mukaan Suomi tekee turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa kiinteää kansainvälistä yhteistyötä. Ensiksi ohjelmassa mainitaan pohjoismaisen turvalli-

suus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön jatkaminen. Suomi toimii samoin aktiivisesti EU:n yhteisen puolustuspolitiikan kehittämiseen Lissabonin sopimuksen pohjalta. Lopuksi todetaan vielä, että ”Suomi on sotilasliittoon kuulumaton maa ja harjoittaa yhteistyötä Naton kanssa sekä ylläpitää mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä”. Hakemista ei kuitenkaan valmistella tällä hallituskaudella.

Ensi vuoden alussa tulee kuluneeksi kymmenen vuotta ensimmäisten suomalaisten rauhanturvaajien lähettämisestä Afganistaniin. Tämä operaatio on ollut kautta aikain vaativin missä Suomi on ollut mukana. Nykyisin ISAF:ssa on lähes 200 suomalaista. Afganistanin operaatio on myös jakanut aikaisempaa enemmän kansalaismielipidettä. Hallitus sitoutuukin arvioimaan tämän vuoden loppuun mennessä osallistumisemme jatkoa. Jo tässä vaiheessa todetaan, että Suomen osallistumisen painopiste on siirtymässä kehitysyhteistyöhön, siviilikriisinhallintaan ja koulutukseen.

Erityisen merkittävänä tulevana turvallisuusuhkana hallitusohjelmassa pidetään ns. tietoverkkohyökkäyksiä. Hallitus lupaa laatia kansallista tietoturvallisuutta koskevan kyberstrategia. On siis syytä olettaa, että tässä yhteiskunnan turvallisuutta koskevassa asiassa ei jäädä lupausten asteelle, vaan että meillä edetään ripeästi konkreettisiin toimenpiteisiin, onhan meillä juuri tässä merkittävää kansallista osaamista. Muiden maiden kokemukset osoittavat, että näihin uhkiin on syytä varautua mahdollisimman hyvin.

Hallituksen puolustusvoimia koskevat linjaukset ovat selkeät. Lähtökohdiana on, että se käynnistää puolustusvoimien laajan uudistamisen ja lupaa käsitellä sitä parlamentaarilta pohjalta osana eduskunnalle annettavaa turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa vaalikauden alussa. Tavoitteena on sekä Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen että pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen.

Seuraava kappale on puolustushallinnolle niin olennainen, että se on syytä kirjoittaa tähän kokonaisuudessaan: ”Puolustusvoimauudistuksella sopeutetaan puolustusvoimat pieneneviin ikäluokkiin ja kasvaviin kustannuspaineisiin ylläpitäen ja kehittämällä puolustuksen ennaltaehkäisykykyä. Uudistuksen lähtökohdiana ovat kriisiajan puolustusvoimien mitoitus ja tehokas toiminta. Puolustusvoimien säästöohjelman toteuttaminen edellyttää sopeutustoimien aloittamista välittömästi vaalikauden alussa.” Tämä linjaus on erityisen tärkeä siksi, että puolustushallinnolla on realistisesti ajatellen vain rajallinen määrä keinoja, joilla voidaan saada aikaiseksi nopeita säästöjä.

Tämän yleislinjauksen jälkeen seuraa useita yksittäisiä toteamuksia. Yleistä asevelvollisuutta kehitetään viime syksynä valmistuneen, Risto Siilasmaan johdolla laaditun raportin pohjalta, ruotsinkielinen varusmiespalvelus turvataan lain edellyttämällä tavalla, uudistuksen toteutuksessa noudatetaan hyvää ja vastuullista henkilöstöpolitiikkaa, kotimaisen puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä tuetaan ja puolustusmateriaalihankinnat turvataan pitkän tähtäimen ohjelman puitteissa. Sotilaskäskyasioiden käsittely luvataan ottaa esille turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon yhteydessä.

Hallitusohjelman näkökulmasta hallituksen seuraavalla tulo- ja menoarviolla on erityisen suuri merkitys. Tätä kirjoitettaessa tiedetään vain valtiovarainministeriön talousarvioesitys ensi vuodelle. Puolustushallinnon kannalta siihen sisältyvät kohtuullisen suuret säästötavoitteet, joiden toteuttamisella on monia toiminnallisia ja rakenteellisia seurauksia ja jotka herättävät myös huolta. Siitä syystä onkin paikallaan, että Maanpuolustuslehden seuraavassa numerossa, jonka laatimiseen mennessä uudistuksen puitteet toivon mukaan ovat selvinneet, puolustusvoimauudistuksen eri osa-alueet käydään systemaattisesti läpi ja pohditaan myös säästöjen vaikutukset.

* * *

Maanpuolustuskurssiyhdistys juhli viime toukokuussa monin eri tavoin 50-vuotista taivalta. Professori Laura Kolben kynästä valmistui yhdistyksen historiikki. Kevään kuluessa järjestettiin useampi seminaari, jotka herättivät kiitettävästi kansalaisten kiinnostusta. Yhdistyksen 50-vuotisjuhlassa Finlandia-talolla esiteltiin yhdistyksen toiminnan historiaa ja kuultiin asiantuntevia puheita. Erityisen merkittävää yhdistyksen kannalta oli Tasavallan Presidentin osallistuminen pääjuhlaan.

Kevään juhlallisuuksien aikana päättyi myös yksi erityinen luku maanpuolustuskurssiyhdistyksen historiassa, kun yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja, Korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka Hallberg luovutti tehtävänsä seuraajalleen vuorineuvos Kari Jordanille. Maanpuolustuslehden puolesta kiitän Pekka Hallbergiä merkittävästi toiminnasta ja panoksesta kokonaisuudistuksen kehittämisessä ja toivotan samalla Kari Jordanille parhainta menestystä hänen uudessa tehtävässään. Henkilöt vaihtuvat, mutta tehtävät pysyvät yhtä tärkeinä. Uuden puheenjohtajan ensimmäiset ajatukset yhteiskunnan turvallisuuden kehittämisestä ovat luettavissa tässä lehdessä.

Vakiintuneesta käytännöstä poiketen Maanpuolustuslehden tässä numerossa ei ole erinäisistä yhteensattumista johtuen erillistä haastattelua. Sen sijaan olemme yrittäneet tarttua joihinkin ajankohtaisiin aiheisiin: yli puoli vuotta jatkuneeseen kuohuntaan arabimaissa, maanpuolustuskoulutuksen merkitykseen ja tulevaisuuteen sekä radioamatööritoiminnan merkitykseen yhteiskunnan kriisiviestinnän kannalta.

Toivotan kaikille Maanpuolustuslehden lukijoille hyvää syksyä ja mielenkiintoisia hetkiä edellä mainittujen aiheiden parissa.

Jyrki Iivonen

Kokonaisturvallisuus vaatii kilpailukykyä

Kokonaisturvallisuuden hyvä hoito edellyttää yhä monipuolisemman ja nopeasti muuttuvan verkoston saumatonta yhteispeliä. Sotilaallisen maanpuolustuksen ohella huoltovarmuus, yhteiskunnan kriisinkestä, talouselämän toiminnan edellytykset sekä henkisen kasvun edellytysten rakentaminen ovat saaneet merkittävän sijan osana kokonaisturvallisuuttamme.

Viimeaikojen turbulenssi on nostanut esiin taloutemme kilpailukykyyn ja kasvun merkityksen kokonaisuudistuksessa. Yritystoiminta on kiistatta yhteiskunnan kasvun moottori ja siten kokonaisturvallisuuden kannalta avainasemassa. Globalisaatio on avannut suomalaisille yrityksille aivan uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mutta samalla se on haastanut Suomen elinkeinoelämän ja teollisuuden sijaintimaana.

Maailmantalouden kasvun painopisteet sijaitsevat tänään Kaukoidässä ja Kaakkois-Aasiassa, minne osa suomalaisomisteista teollista potentiaalia on asettunut. Myös edullisempien tuotantokustannusten haku on johtanut teollisen kapasiteetin ulosliputukseen. Kotimaamme keskeisistä kilpailukykytekijöistä huolehtiminen on tapa hidastaa em. kehitystä, kasvattaa teollisten investointien tasoa ja taloudellista toimeliaisuutta. Täällä tehtävä työ, siis suomalaisten työ ja toimeentulo, on puolestaan keskeinen tapa vaikuttaa yhteiskuntamme hyvinvointiin.

Vastikään valmistunut Hallbergin komitean mietintö toteaa, että huoltovarmuudessa on ollut nähtävissä perusinfrastruktuurin vahvistamisen ja varmistamisen painottaminen varmuusvarastoinnin sijaan. Tämä on johtunut siitä, että suuri osa viranomaistehtävistä on yksityistämisen seurauksena siirtynyt elinkeinoelämän vastuulle. Suomen yrityselämän omistus kriittisestä infrastruktuurista kasvaa koko ajan, ja sen arvioidaan olevan jo 70–80 % siitä. Tähän verkostoon kuuluu tällä hetkellä noin 2200 yritystä. On erityisen tärkeää, että mahdollisen hitaamman talouskasvun aikana yritysten omat säästötoimenpiteet eivät lyhytnäköisesti kohdistuisi usein sangen marginaalisiin panostuksiin, joita kokonaisturvallisuuttamme edellyttää.

Maamme kilpailukyky on ensiarvoinen asia. Se turvaa olemassa olevan yritystoiminnan jatkuvuutta ja yhdessä kasvun kiihokkeiden kanssa luo uutta yritteliäisyyttä, yritystoimintaa, suomalaisille työtä sekä julkiselle sektorille lisää verotuloja. Viime mainitut taas antavat eväitä sotilaalliseen maanpuolustukseen sekä huoltovarmuuden samoin kuin monen muun avaintehtävän hoitoon.

Kari Jordan

Everstiluutnantti Juha Mäkelä

Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitos

Egyptin uusi suunta?

Johdanto

Tunisian jasmiinivallankumouksen 14.1.2011 innoittamat demokratia-kansannousut levisivät kulovalkean tavoin Lähi-itään autoritaaristen hallintojen haastajiksi. Egyptissä kuuhunta kulminoitui tammikuun 25. päivänä kun kansanjoukot turvallisuuskoneistoa uhmaten kokoontuivat Kairon ja maan muiden suurkaupunkien keskusaikioille vaatimaan demokratiaa ja oikeudenmukaisuutta.

Sosiaalisen median rooli massakokoon-tumisten koolle kutumisessa oli merkittävä. Egyptissä ei turvallisuusviranomaisilla Iranin mallin mukaan ollut verkonvalvontajärjestelmiä, joilla sosiaalista mediaa olisi voitu valvoa ja sensuroida, eikä sitä koettu ennen mielenosoituksia valtion turvallisuutta uhkaavaksi tekijäksi. Kansan mielipidettä ja sen painoarvoa aliarvioitiin ja pahimmillaankin mielenilmausten uskottiin toimivan ylipaine-venttiilinä, jolla liiat höyryt voidaan purkaa muodostamatta uhkaa hallinnolle. Kansannousun alettua massaliikkeen laajuus yllätti hallinnon ja teleoperaattorit pakotettiin kiireellisesti katkaisemaan internet ja mobiili-yhteydet – liian myöhään. Kansan raivo yltyi entisestään kun presidentti Hosni Mubarak ei näyttänyt piittaavaan kansan vaatimuksesta, eikä odotuksista huolimatta esiintynyt

kansalle ennen kuin tammikuun 29. päivänä, jolloin hän kansaa lepyttääkseen ilmoitti erottavansa vanhan hallituksen. TV-esiintyminen ei enää auttanut vaan mielenosoittajien iskulauseet olivat jo vaihtuneet vaatimaan presidentin syrjäyttämistä. Viivytystaistelu vallassa pysymiseksi päättyi Mubarakin osalta helmikuun 11. päivänä. Tuolloin varapresidentti Omar Suleiman ilmoitti että korkein sotilasneuvosto (al-maglis al-ala lil-quwwat al-musallah), siis sotilasjunta, oli syrjäyttänyt presidentin ja ottanut vallan.

Asevoimien toiminta, tai pikemminkin sen toiminnan puute, ja tietoinen puolen valinta presidentin korruptoitunutta valtaeliittiä vastaan, sekä ilmoitus siitä että asevoimat eivät ammu rauhanomaisia mielenosoittajia, sai aikaan valtavan kansansuosion. Asevoimat ja kansa olivat yhtä Egyptin kansannousussa. Suosiota paransi se, että asevoimat toimi pelastajan roolissa ja kykeni palauttamaan ihmisten turvallisuudentunteen alun harmaassa vaiheessa (n. 17 000 vangin ”avitetut” joukkopaot ja väestöön kohdistunut terrori) tuomalla sotilaita ja kalustoa näyttävästi esille suurimpien kaupunkien ja päätiestön turvaksi.

Ulkonaliikkumiskielto eri muodoissaan kesti neljä kuukautta, mutta inhimillisen turvallisuuden vaje jatkuu – osa vangeista on yhä vapaalla jalalla, samoin yli 30 vuotta voimassa

ollut hätätilalaki jatkuu yhä. Heikko turvallisuustilanne näkyy mm. ulkomaisten turistikertojen ehtymisenä, jonka myötä maan talous on ajautunut syöksykierteeseen kansainvälisistä apupaketeista huolimatta. Asevoimat eivät ole ulkonaliikkumiskielon loputtua enää osallistuneet sisäisen turvallisuuden ylläpitoon vaan ovat keskittyneet maan rajojen turvaamiseen ja ulkoisten uhkien torjuntaan. Turvattomuuden tila on nykytilanteessa leimattu poliisin tehostommuuden syyksi. Pohjoismaisen mallin mukaista turvallisuusviranomaisten yhteistyötä ei Egyptissä tunneta, ennemminkin on kyse kilpailutilanteesta ja resurssien varmistamisesta omalle organisaatiolle toisen organisaation epäonnistumista hyödyntäen.

Sotilasjuntan ”hype” hiipuu

Yksi keskeisistä demokratisoitusprosessin osista on uuden perustuslain valmistelu. Kesäkuussa haastatteleman demokratia-aktivisti kehui Suomen perustuslakia hyväksi malliksi lainvalmistelutyössä. Tällä hetkellä näyttää kuitenkin siltä, että sotilasjunta – jolla todellinen valta on pääministerin ja hallituksen sijaan – katsoo mallinsa muualta, mm. Turkista. Sotilasjuntan alun kansansuosio on kyseenalaistettu ja vaikka junta on ilmoittanut että sen tavoitteena on vallansiirto demokraattisesti valitulle presidentille ja hallitukselle, ja että se on sitoutunut vaalien järjestämiseen loppu-

vuodesta sen muu toiminta, mm. hidastelu ex-presidentin oikeudenkäynnin aloittamisessa, on johtanut välirikoon kansannousun aloittaneiden nuorisoliikkeiden ja sotilasjuntan välillä. Symbolisesti sotilasjuntan valta-asema näkyy siinä, että tiheään vaihtuva hallituskabinetti (kirjoitushetkellä jo neljäs) vannoo virkavalansa ja uskollisuuttaan sotilasjuntan kenraaleille! Yleistäen voidaankin todeta, että asevoimista enää varusmiehet ja kansa ovat yhtä. Asevoimien korkein johto on ainoa Mubarakin aikakauden eliiteistä, joka kykeni säilyttämään ja jopa vahvistamaan asemansa, samalla kun muu valtaeliitti odottaa tuomiotaan korruptiosyytteistä. Nuorempi polvi upseereista puolestaan odottaa lojaalisti omaa vuoroaan päästä nauttimaan eduista jotka sotilaseliittiin kuulumisen sille suo. Tämän lisäksi Egyptin asevoimien hallitsemilla yritys-konsortioilla on merkittävä n. 25–30 % ote Egyptin taloudesta sen eri sektoreilla (huolto-asetat, vesi, kylmäkoneet, turismi), eikä sotilaseliitillä ole aikomustakaan luopua näistä tulonlähteistä. Päinvastoin, se on ilmoittanut tavoittelevansa samanlaista asemaa vallan kulisissa kuin Turkin asevoimien rooli vielä 1990-luvun alussa. Asevoimien tavoitteena on mm :

- puolustusbudjetin säilyminen salaisena
- immuniteetti lainsäädännössä niin että parlamentti ei voi säätää asevoimia koskevia lakeja mikäli sotilasjunta sitä vastustaa.

Kirjoittaja työskentelee MPKK:n Strategian laitoksella. Vuoden 2011 ajan hän valmistelelee väitöskirjaa vierailevana tutkijana Kairossa Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies turvallisuuspoliittisessa instituutissa ja toimii luennoitsijana Kairon kriisinhallinnan koulutuskeskuksessa, Cairo Regional Center for Training on Conflict Resolution and Peacekeeping in Africa.

Lisäksi sotilasjunta on ilmoittanut että se ei hyväksy kansainvälisiä tarkkailijoita tuleviin parlamentti- ja presidentin vaaleihin.

Uusi ulkopolitiikka heijastelee kansan mielipiteitä – hyvässä ja pahassa

Egyptin ulkopolitiikan muutoksia ennustettaessa on havaittavissa uusi tavoite, eli Egyptin arvovallan ja johtoaseman palauttaminen arabimaailmassa. Tämä voi osoittautua vaikeaksi sillä taloudellinen johtoasema on jo pitkään ollut Persianlahden rikkailla öljyvaltioilla.

Tavoitteidensa tueksi Egypti hankkiikin uusia liittolaisia normalisoimalla suhteitaan mm. Iraniin – kehitys, joka huolettaa Persianlahden arabimaita.

Israelin suhteen vuonna 1979 solmittu ”Kylmä rauha” näyttää olevan ensimmäisiä asioita joiden oikaisua nk. arabikatu vaatii. Anwar Sadat maksoi rauhansopimuksesta aikanaan hengellään kun hänet salamurhattiin v. 1981 Lokakuun sodan (Yom Kippur v. 1973) muistoparaatissa. Egyptin kansa on aina suhtautunut epäluuloisesti Israeliin ja historiankirjoituksessa sekä kouluopetuksessa painotetaan vastakkainasettelua. Kyselytutkimuksessa v. 2006 egyptiläisistä 92 % piti Israelia vihollisena. Viimeisimmässä kansannousun jälkimainingeissa huhtikuussa 2011 toteutetussa mielipidemittauksessa (pewresearch.org) 54 % haastatelluista egyptiläisistä oli rauhansopimuksen irtisanomisen kannalla ja 36 % sitä vastaan. Kun rauhansopimus aikanaan solmittiin sitä kannatti 99 % egyptiläisistä, joilla tuolloin ei tosin tainnut olla muuta vaihtoehtoa autoritaarisen hallinnon sanellessa silloiset äänestyslukemat.

Demokratian ensi askelia opetellessa myös maan johto näyttää myötäilevän kansan kovenevaa asenneilmapiiriä Israelia kohtaan. Israel-suhteiden tuomittavuudesta kertoo se, että ensimmäinen ex-presidentti Mubarakin syytteistä koskee korruptiota ja siihen liittyvää kaasun myymistä ”vihollis”-Israelille polkuhintaan. Syytteen mukaan Egypti on menettänyt 715 miljoonaa dollaria (500 milj. euroa) kaasutuloina vuodesta 2008 lähtien kun kaasunvienti Israeliin alkoi.

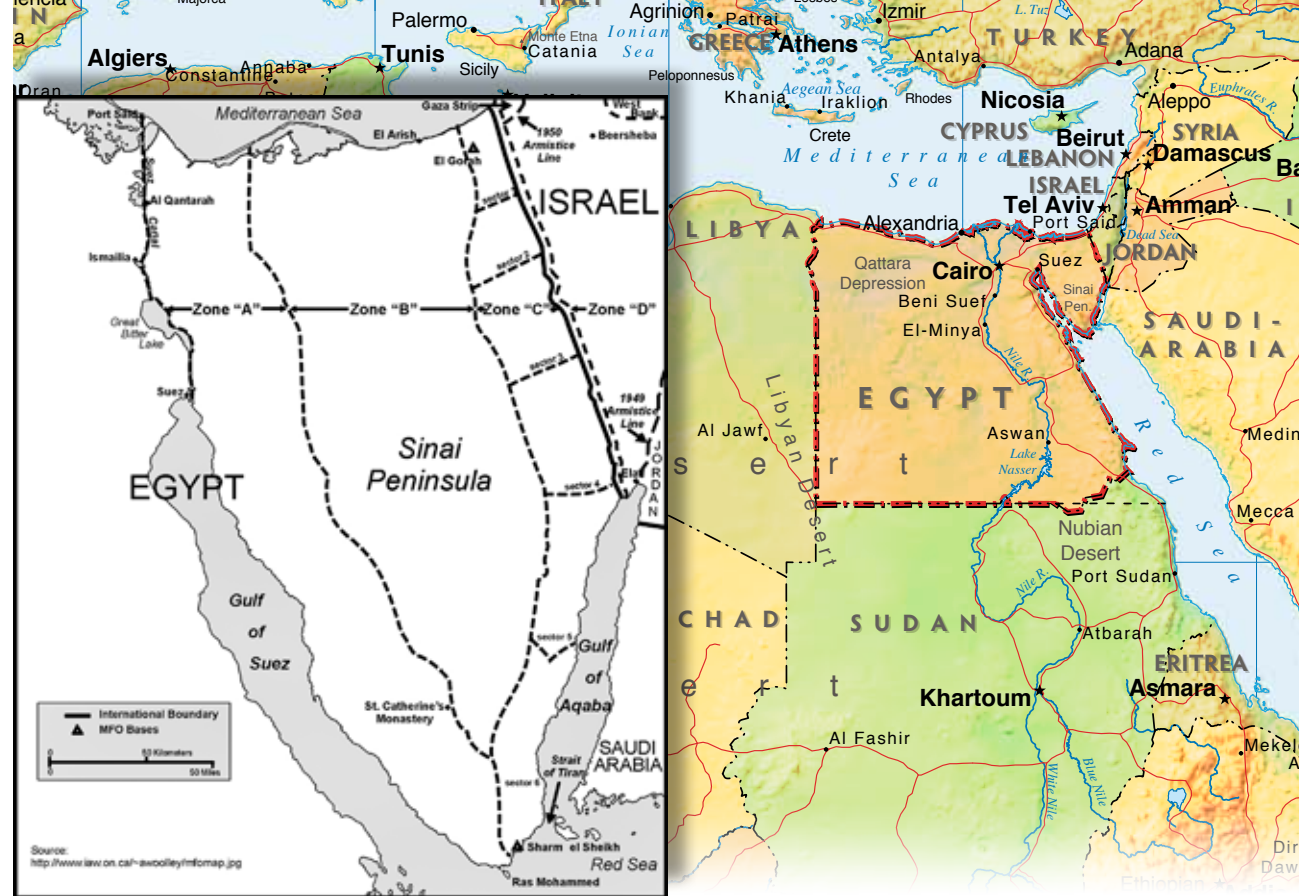
Al-Qaida Siinaila?

Israel-vastaisuuden demonstraationa on

tammikuun ja heinäkuun välisenä aikana isketty kolmesti pohjois-Siinaila olevaa kaasuputkea vastaan, joka kuljettää kaasua Egyptistä Israeliin – Mubarakin valtakaudella putkilinjaan ei iskuja kohdistunut. Virallisten tiedotteiden mukaan sabotaasi-iskuista epäillään ulkomaalaisia terroristeja. Toisaalta iskujen tekotapa, joissa kukaan ei ole loukkaantunut tai kuollut, sekä käytetyt modernit kaukolaukaisulaitteet viittaavat johonkin muuhun kuin kansainvälisten terroristien toimintatapoihin. Viimeisin kehitysvaihe Siinain mysteerissä tapahtui elokuun puolessa välissä jolloin Egyptin asevoimat ilmoitti että alueelle on ilmestynyt al-Qaidan terroristisoluja ja aloitti laajan maavoimien terrorisminvastaisen operaation jalkaväkidiivisioonan, erikoisjoukkojen, tankkien sekä panssaritankkien ajoneuvojen voimin. Ensimmäistä kertaa sitten v. 1979 rauhansopimuksen Egyptin asevoimat siirsi raskasta kalustoa Siinain demilitarisoidulle C-vyöhykkeelle Gazan vastaiselle rajalle rauhansopimuksen rajoitteista piittaamatta. Oli totuus al-Qaidan Siinain soluista sitten mikä tahansa, niin ainakin maiden välinen kaasuputkilinja on saanut turvallisuuspoliittisen merkityksen!

Kotikutoinen terrorismi uhka vaaliprosessille

Sisäisestä turvallisuudesta ja terrorismin torjunnasta vastaavan ex-Stasi-tyylisen valtion sisäisen turvallisuuden ja tutkinnan yksikön (mabahith amn al-dawla) lakkauttaminen maaliskuussa ja sitä seurannut organisaation puhdistaminen korruptiosta ja laittomista kuulustelukeinoista saivat aikaan tyhjiön, jossa terrorismin torjunnan vastuut ovat yhä käymistilassa. Osa Afganistanissa ja Pakistanissa amn al-dawla'a piilotelleista islamistimitanteista käyttikin tilaisuutta hyväkseen ja palasi harmaan vaiheen aikana Egyptiin, arvioit vaihtelevat 300 ja 3000 välillä. Tulevien parlamentti- ja presidentinvaalien kiihkeän poliittisen valtakamppailun taustalla häämötääkin aiheellinen pelko siitä, että elleivät islamistit (Muslimiveljeskunta mukaan lukien) saa poliittisessa prosessissa mielestään riittävästi edustusta, niin sen maanpaosta palannut ja taistelukokemusta omaava radikaalimpi siipi voi uudestaan tarttua aseisiin Egyptin omalla maaperällä. Kansainvälisen terrorismin

osalta Osama bin Ladenin jälkeinen al-Qaida on puolestaan sekin egyptiläisen kaksikon Ayman al-Zawahirin (egyptiläinen lääkäri), sekä ”operaatiopäällikkö” Saif al-Adelin käsissä (asevoimien ex-laskuvarjojääkäri), joten on selvää, että terrorismin torjunnan kansainvälisessä yhteistyössä Egyptin asiantuntemusta kuunnellaan uudella tavalla ja länsimaiden turvallisuuspalvelujen intressi tiivistää yhteistyötään Egyptiin kasvaa.

Turvallisuustilanteen ja talouden normalisoituminen kestää pitkään

Hellittääkö sotilasjunta vapaaehtoisesti otteensa vallan kahvasta ja saadaanko vaaliprosessi vietyä läpi ”länsimaisen” demokraattisen mallin mukaisesti? Millä keinoin Egypti pystyy selviytymään taloudellisesta syöksykierreestään ja sisäisestä turvattomuudestaan? Optimistisimpien arvioiden mukaan tilanteen normalisoitumiseen kuluu vähintään viisi vuotta. Sisäisen turvallisuuden parantamiseen liittyvä turvallisuusreformi on jo

aloitettu. Entä ulkopolitiikka, edellyttääkö johtoasema arabimaiden suhteen epäsuositun v. 1979 solmitun rauhansopimuksen irtisanomista? Pessimistisimmät arviot viittaavat tähän suuntaan sekä kiihtyvään asevarustelukierteeseen. Ratkaisevat siirrot jäävät odottamaan vaalien jälkeiseen aikaan, jolloin uuden valtaeliitin ratkaistavana ovat uuden ulkopolitiikan tavoitteet ja kansan vaatimukset alueellisen hegemonian palauttamisesta ja toisaalta Yhdysvaltojen sekä muun kansainvälisen yhteisön toiveet alueellisen tasapainon säilyttämisestä. Egyptiläiset turvallisuusasiantuntijat ovat itse varovaisia vetämään johtopäätöksiä, yleisimmin kuultu arvio onkin ”we have to wait and see”. Muuttuuko Egyptin suunta hitain käänöksin vai onko muutos nopeampaa kuin osataan arvata jää siis nähtäväksi. Varmaa on vain se että valtion, joka on yksi Lähi-idän ja Afrikan väkirikkaimmista (85 milj.asukasta), ”lonkerot” ulottuvat jatkossakin koko laajan Lähi-idän alueen turvallisuuskehitykseen.

Näkykö Syyrian konfliktille vielä loppua?

Maaliskuun puolesta välistä lähtien Syyriassa jatkuneet mielenosoitukset ja niiden väkivaltainen tukahduttaminen ovat pitkittyessään sekä kärjistäneet tilannetta että johtaneet siihen, että poliittisen ratkaisun löytäminen on entistä vaikeampaa, ellei jopa mahdotonta. Elokuussa päättynyt ramadan-kuukausi lisäksi monimutkaisti asetelmia ja lisäsi pelkoja konfliktin leviämisestä erityisesti Libanoniin.

Kun vielä keväällä ja alkukesästä mielenosoituksia järjestettiin lähinnä perjantaisten rukousten jälkeen, niin elokuisen ramadanin aikana käytännössä jokaisesta päivästä kehittyi mielenosoituspäivä. Mielenosoittajien päättäväisyys taistelussa vapauden ja demokratian puolesta on vaikuttanut järkähtämättömältä. Pelon tunteet on voitettu ja moni on jo kuollut ja yhä useampi valmis kuolemaan syrjäyttääkseen presidentti Bashar al-Assadin dynastian Syyrian johdosta.

Syyrian turvakoneisto on puolestaan laajentanut brutaalia toimintaansa mielenosoitusten tukahduttamiseksi ja tehostanut kotietsintöjä ja pidätyksiä. Kuolonuhrien kokonaismäärä lienee koko maassa noin 3000:n paikkeilla, haavoittuneiden määrä on paljon suurempi. Kadonneita on arvioiden mukaan yli kolme tuhatta, pidätettyjä lienee yli 12 000 ja pakolaisia lähes 20 000 henkeä.

Monella saarroksiin ajettulla mielenosoituspaikkakunnalla ei ole ollut tarjolla tavanomaiseen tapaan vettä, sähköä eikä tietoliikenneyhteyksiä. Kun kesälämpötilat ovat ylittäneet varjossa aika ajoin jopa 45 – 50 asteeseen, niin monet ihmiset ovat joutuneet elämään kuin maanpäällisessä helvetissä.

Epäuskottavaa propagandaa

Syyrian hallinto on koko ajan kuvaillut brutaaleja toimiaan mm. terrorismin ja ääri-islamilaisuuden tukahduttamisena. Hallinto on luonut kertomuksen, jossa kysymys on aseistettujen jengien, rikollisten, terroristien ja ääri-islamilaisten laittomien toimien tukahduttamisesta. Propaganda on ollut hyvin epäuskottavaa kaikkine virheineen ja epäloogisuuksineen, vaikka joiltakin osin myös mielenosoittajien taholta on käytetty väkivaltaa viranomaisia vastaan.

Syyrian hallinto on propagandansa myötä epäinhimillistänyt omia kansalaisiaan jokseenkin samaan tapaan kuin vihollisia epäinhimillistetään sodissa. Keinotkin ovat olleet järeät panssarivaunuista ja raskaasta kuljetuskalustosta alkaen. Tukahduttamistoimien yhteydessä paikkakuntien saartamisen jälkeen myös puolisoita, mutta siviiliasuiset kuolemanpartiot, shabbihat, ovat katoilta ampuneet umpimähkäisesti rauhanomaisia mielenosoittajia kohti tappaen välillä jopa kymmeniä ihmisiä, välillä vähemmän.

Syyrian hallinto on lisäksi käyttänyt uskontoryhmien jännitteitä pelotteena siitä, mitä saattaa seurata laajemminkin, jos ”kuri ja järjestys” ei maassa kohene. Pelottelu sisällissodalla ja kaaoksella on saattanut jossakin määrin tukea presidentti Bashar al-Assadin alawiittijohtoista hallintoa. Alawiitit, jotka Syyriassa ovat maallistuneita shiialaisia, ovat lisäksi iskostaneet mieliinsä, että heille kyseessä on pitkälti eloonjäämistäistelu. Alawiitteja on Syyrian väestöstä alle kymmenen prosenttia, kun taas sunnien osuus lähestyy jopa 80 prosenttia.

Shiia–sunnin-jako ei ole Lähi-idässä uutta. Syvimmillään kyseinen jako on viime vuosikymmeninä vallinnut Libanonissa, mutta tämän vuoden aikana myös Bahrainin tapahtumat toivat jakolinjan selkeämmin esille. Laajemman Lähi-idän uskonnollisten jakolinjojen taustalla vallitsee shiialaisen Iranin ja sunnilaisen Saudi-Arabian väliset jännitteet. Mikäli asetelma syvenee Syyriassa, ei voida sulkea pois sisällissodan mahdollisuutta eikä konfliktin leviämistä Libanoniin ja muualle Lähi-itään.

Syyrian armeija on ollut eri mielenosoitus-tilanteissa mukana massiivisella vastavoimalla niin maalta, ilmasta kuin mereltä (elokuussa rannikolla sijaitsevassa Lattakiassa) käsin. Shabbiha-joukkojen rooli on aika ajoin viittannut myös siihen, että Syyrian hallinto on niiden avulla pyrkinyt estämään suoran kosketuksen armeijan ja väkijoukkojen välillä. Vaikka armeijan johto koostuu pääosin alawiiteistä, niin suurin osa varusmiehistä on sunneja. Assadin hallinnon huolena on ollut se, että osa armeijasta saattaisi kieltäytyä ampumasta mielenosoittajia. Armeijan ruohonjuuritasolla on kovista rangaistuksista huolimatta jonkin verran jakautumista, mutta johto on pysynyt

uskollisena maan johdolle, toisin kuin Pohjois-Afrikan kansannousuissa.

Aika näyttää, miten Syyrian konflikti laajenee ja kärjistyy edelleen johtaen jossakin vaiheessa käänteentekeviin muutoksiin. Liik ehdintää on ollut yli 200 paikkakunnalla. Suurten kaupunkien esikaupunkialueet ovat myös olleet mukana myllerryksissä, mutta pääkaupungin Damaskoksen ja teollisuuskeskuksen Aleppon keskustat ovat pysyneet varsin rauhallisina, joskin viime aikoina on ollut havaittavissa merkkejä tilanteen muuttumisesta niissäkin.

Talousromahduksen merkitys

Käännekohtan ajoituksen osalta kysymyksessä on pitkälti arvauspeli. Osa veikkaa hallinnon kaatuvan jo syksyn aikana tai kestävä juuri ja juurin joulun asti eri tapahtumien kumuloiden vaikutuksen vuoksi. Erityisesti näköpiirissä oleva talouden syöksykierre ja romahtaminen saattaisi auttaa mielenosoittajia saavuttamaan ns. kriittisen massan ja vyöryttäisi Syyriaan vallanvaihdokseen.

Taloustilanne heikkeneekin vauhdilla. Syyriassa kasvu lienee jo miinuksella, tuotanto on puolittunut, tuonti ja turismi romahtaneet,

ulkomaiset investoinnit tyrehtyneet, Syyrian punta on joutunut suureen devalvoitipaineeseen ja palkanmaksu tyrehtynyt monilla aloilla tai vaikeutunut huomattavasti. Jopa presidentti Assad on julkisesti myöntänyt maansa taloustilanteen olevan romahtamassa.

Toisaalta varsin moni pelkää, että tilanne jatkuu ainakin vuoden jos toisenkin samanlaisena, koska hallinto ei aio mitenkään luopua vallasta. Sen sijaan se näyttää taistelevan viimeiseen hengenvetoon asti välittämättä ulkomaailman tuomitsevista reaktioista, laajenevasta eristyksestä, kurjistuvasta taloustilanteesta sekä ajautumisesta Pohjois-Korean kaltaiseen paaria-luokkaan.

Vaikka Syyrian nykyinen hallinto on heikentynyt merkittävästi, niin se on kuitenkin vielä turvakoneiston tuen ansiosta vahvempi kuin varsin hajanainen, mutta voimistuva oppositio, jolta kaiken lisäksi puuttuu vielä mm. ”kasvot” ja johtohenkilö. Tietynlainen patti-tilanne voi hyvinkin jatkua kauan. Toisaalta oppositiovoimat Syyrian sisällä pyrkivät pidätyksistä huolimatta järkähtämättä jatkamaan mielenosoituksia ja organisoitumaan entistä paremmin niin maan sisällä kuin ulkopuolellakin.

Syyriassa pidetyissä varsin maltillisissa oppositiokokouksissa ei ole näkynyt mielenosoituksia organisoivia ja dynastian syrjäyttämistä vaativia paikallisia koordinaatiokomiteoita. Näitä on pidetty maan keskeisimpänä

oppositiovoimana. Tämä todellinen syyrialaisoppositio on todennut, ettei lähde vuoropuhelun tielle, ennen kuin nykyhallinnon harjoittama väkivalta loppuu. Syyrian hallinnon inspiroima kansallinen vuoropuhelu on ollut lähinnä hyvin näennäistä sisäpiiriläisten vuoropuhelua.

Hallinnon käyttämän rautanyrkin ohella sen ns. porkkana-linja on jatkunut. Uutta puoluelakia on esitetty, mutta se mahdollistaisi vain tiukoin ehdoin muidenkin kuin Baath-valtapuolueen toiminnan ja perustamisen. Oppositio on pitänyt puoluelakia näennäisenä, koska se ei muuttaisi maan valtarakenteissa mitään eikä horjuttaisi valtapuolueen eikä valtaperheen asemaa. Esitetyt vaalilaki ja media-lakikin ovat kaukana siitä, mihin länsimaissa on totuttu.

Todellisia poliittisia muutoksia voitaisiin odottaa vasta, jos Syyrian perustuslain artikla kahdeksan muutettaisiin tai koko perustuslaki vaihdettaisiin uuteen, jolloin Baath-puolue ja sitä kautta valtdynastia voisivat vaalien kautta menettää itsestäänselvyytenä pidetyn asemansa. Perustuslain vaihtaminen uuteen edellyttäisi kansanäänestystä, perustuslain artiklojen muuttaminen voidaan tehdä parlamentissa. Lisäksi näiden muutosten myötä pitäisi varmistaa myös käytännössä, että mahdolliset parlamentti- ja presidentinvaalit olisivat avoimet ja rehelliset.

Poliittisen ratkaisun kautta myös Syyrian

presidentin asema tulisi varsin pian punnittavaksi vaaleissa. Jos vaalit olisivat vapaat ja täyttäisivät tavanomaiset kriteerit, olisi vaikea kuvitella, että Syyrian nykyhallinnosta mikään osa pysyisi vallassa. Näin ollen useimpien arvioiden lähtökohdista on se, että muutos tulee Syyriassa olemaan tosiasia, tavalla tai toisella ja ennemmin tai myöhemmin.

Syyrian hallinnolla olisi saattanut vielä kansannousun alkuvaiheessa olla realistiset mahdollisuudet säilyttää edes osa valta-asemistaan, jos se olisi uskottavasti ja vilpittömästi luvannut mm. edellä mainittuja lakeja ja muutosta perustuslakiin. Se on kuitenkin omilla väkivaltaisilla tukahduttamistoimillaan luonut itselleen ansan etäännyttäen samalla omaa kansaansa itsestään.

Ratkaisu löytynee nyt enää vain ja ainoastaan vallanvaihdoksen kautta. Vaihdos tapahtuu joko mielenosoitusten jatkumisen kautta – ja valitettavasti näemme ehkä entistä kauheampia verilöylyjäkin – tai sitten rauhanomaisesti, todellisten uudistusten ja vuoropuhelun kautta. Kumpikin vaihtoehto johtaa samaan lopputulokseen, koska on vaikea kuvitella, että syyrialaisien enemmistö antaisi nykyhallinnolle anteeksi sen, mitä on varsinkin viime kuu-kausina tapahtunut.

Kansainvälinen yhteisö on konfliktin eri vaiheissa kiristänyt suhtautumistaan Syyrian hallintoon. Yhdysvallat, EU ja monet muut ovat sanktioidensa asteittaisen laajentamisen ja kiristämisen ohella tuominneet al-Assadin hallinnon harjoittaman väkivallan ja asteittain lähestyneet lausunnoissaan sitä näkökantaa, ettei ratkaisua löydy muuta kuin vallanvaihdoksen kautta.

Kun Syyrian väkivaltaisuuudet jatkuvat, niin on nähtävissä Kiinan ja Venäjän vastahakoisuudenkin horjuvan YK-areenalla Syyrian tuomitsevien lausuntojen suhteen. Siihen vaikuttaa myös arabimaiden ja ennen kaikkea merkittävän naapurimaan ja kauppakumppanin Turkin tuomitseva asenne ja kiristyvä suhtautuminen Bashar al-Assadin mahdollisuuksiin jatkaa Syyrian johdossa.

Libyan lentokieltoalueen kaltaista päätöslauselmaa ei kuitenkaan nähdä. Sotilaallinen puuttuminen Lähi-idän ruutitynnyrin keskiössä sijaitsevan Syyrian tilanteeseen olisi aivan liian uhkarohkeaa kansainväliselle yhteisölle.

Syyria on myös Libanonin suurin huoli

Syyrian tilanne heijastuu Libanonissa kasvavien mielenosoitusten myötä. Jopa yhteenottoja on nähty syyrialaismielisen enemmistön ja lähes yhtä vahvan länsimielisen opposition kanssa. Lisäksi myös UNIFIL:n rauhanturvaajien suunnatut tienvarsi-pommit ja iskut on nähtävissä Syyria-kontekstissa.

Syyrian tilanteesta on noussut kevään ja kesän myötä Libanonin suurin huoli, joka ylittää sen huolen, miten Alankomaissa pidettävässä kansainvälisessä erityistuomioistuimessa eli ns. Hariri-tribunaalissa käy. Tribunaalin tarkoituksena on selvittää Libanonin entisen pääministeri Rafik Haririn vuonna 2005 tehty salamurha ja saattaa syylliset vastuuseen. Samassa pommi-iskussa kuoli myös 22 muuta henkilöä.

Tribunaalin osalta ehkäpä suurin saavutus on jo nähty eli syytteiden luovuttaminen ja oikeusprosessin aloittaminen. On kuitenkin valitettavasti hyvin mahdollista, ettei syytettyjä, neljää Hizbollahin edustajaa, saada koskaan pidettyä eikä tuomioita edes julistettua. Tällä olisi merkitystä sille, että tässä jo vuosikymmeniä ikävää mainettaan kantaneessa poliittisten salamurhien maailmanennätysmaassa kyettäisiin lopettamaan rankaisemattomuus ja aloittamaan uusi vaihe, jossa ristiriidat voitaisiin ratkaista rauhanomaisesti sovitellen tai oikeusteitse.

Libanonin syyrialaismielinen Hizbollahin tukeman Najib Mikatin johtama hallitus sai kesällä luottamuslauseen maan parlamentilta. Mikatin hallituksen elinajaksi on kuitenkin laajasti arvioitu se aika, minkä al-Assadin hallinto säilyy vallassa. Aika näyttää käykö niin, että Syyrian nykyhallinnon romahtaessa Mikatin hallitus kaatuu.

Sunnitustainen pääministeri Mikati tunnetaan liiketoimiensa lisäksi poliitikkona, joka kuuntelee myös oppositiota eikä ole automaattisesti syyrialaisien tai shialaisen Hizbollahin käskyttävänä. Tietyn etäisyyden ottaminen Syyrian nykyhallintoon voisikin pitää Mikatin hallituksen pystyssä pidempään kuin Syyrian hallinnon. Toisaalta, kuten edellä on todettu, tilanne Libanonissa voi myös kärjistyä ja vuosien 1975 – 1990 sisällissodan muistot palautua mieliin.

Vakuutusneuvos Harri Kainulainen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) puheenjohtaja, majuri (res)

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus Vihdoinkin voitiin aloittaa!

Pariisin rauhansopimuksen sotilaallista toimintaa koskevien määräysten poistuttua vuonna 1990 tuli Suomessa mahdolliseksi antaa vapaaehtoista sotilaallista koulutusta lähes 50 vuoden tauon jälkeen muullakin kuin puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa. Vapaaehtoisissa maanpuolustusjärjestöissä rauhansopimuksen määräykset koettiin toimintaa rajoittavina. Toki järjestöjen sisällä yksittäiset henkilöt olivat organisoineet "taun aikana" erilaisia pienimuotoisia salaisia sotilaallisia harjoituksia ja ammuntoja, sillä oli tarve toimia ja järjestää oikeata toimintaa – kehittää sotilaallisia taitoja.

Muuttuneessa tilanteessa puolustusvoimien näkemyksen mukaan sotilaallinen kansalais- ja harrastustoiminta piti kytkeä valtiolliseen lakisääteiseen maanpuolustukseen. Vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt ymmärsivät yhteistyön merkityksen ja hallitun toiminnan tarpeen. Jos näin ei olisi ollut, niin patoutunut toiminnan tarve olisi kenties voinut purkautua hyvinkin järjestäytymätömänä toimintana. Tarvittiin kaikkien osapuolten yhteistä kaukokatseista pohdintaa ja suunnittelua.

Vuonna 1991 kenraaliluutnantti Ilkka Ilmolan johtama työryhmä selvitti vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen toiminnan kehittämistä ja koordinoimista maanpuolustuksen kokonaispäämäärien hyväksi. Seuraavana vuonna maanpuolustusjärjestöt kutsuivat kenraalimaj Seppo Räisäsen koulutustarkastajaksi käynnistämään ja ohjeistamaan koulutusta sekä muodostamaan koulutusorganisaation. Samalla aloitettiin kokeilut vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämisestä puolustusvoimien tukemana sekä pidettiin ensimmäiset turva- ja valmiuskurssit. Minulakin oli tilaisuus osallistua Satakunnan ensimmäiselle valmiuskurssille, josta kokemukset olivat hyvin myönteiset.

Vuonna 1992 pääesikunnan asevelvollisuusosaston päällikön, eversti Martti Olanterän johdolla alettiin selvittää vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen ja puolustusvoimien välisen yhteistyön kehittämistä sotilaallisen maanpuolustuksen valmistelussa. Olanterän työryhmä teki laajan työn ja löysi järjestelmän, jossa voitiin yhdistää vapaaehtoisten reserviläisten aktiivinen harrastustoiminta tukemaan puolustusvoimia.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry (MPK) perustetaan

Kolmen vuoden laajan valmistelutyön jälkeen vuonna 1993 perustettiin järjestöjen yhteinen koulutusorganisaatio, Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry (MPK). Jo MPK:n perustamisvaiheessa todettiin, ettei säädöspohja ollut riittävä, joten vuonna 1994 puolustusvoimista annettuun lakiin lisättiin maininta puolustusvoimien tehtävästä tukea vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta. Puolustusvoimat onkin koko yhdistyksen olemassaoloajan tukenut vahvasti MPK:n koulustoittoa.

Vuonna 1994 MPK järjesti yli kaksisataa kurssia. Muun muassa naiset ja nuoret

osallistuivat aktiivisesti kansalaisten turvakurssille. Lisäksi naisia kiinnostivat erityisesti maastotaidot, johtaminen ja kriisitilanteissa käyttäytyminen. Reserviläiset olivat luonnollisesti kiinnostuneita sotilaallisia tietoja ja taitoja lisäävistä kursseista. Niinpä sotilaallisen koulutuksen osuus lisääntyi merkittävästi. Kurssien kouluttajina toimivista ammattilaisista pääosa oli vapaaehtoisia, muun muassa puolustusvoimista, rajavartiolaitoksesta, pelastustoimesta, poliisista ja terveydenhuoltoalalta.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen asemaa on selvitetty useissa työryhmissä ennen MPK:n perustamista ja sen jälkeen. Vuonna 1995 entisen puolustusvoimien komentajan Jaakko Valtasen johdolla selvitettiin vapaaehtoisen maanpuolustustyön asemaa Suomen puolustusjärjestelmässä. Työryhmä esitti perustettavaksi puolustusvoimien vapaaehtoisen aluejärjestön paikallisosastoinen. Seuraavana vuonna puolustusministeriön päätöksellä ryhdyttiinkin perustamaan paikallisosastoja ja käynnistettiin reserviyksikkötoiminta. Moni varmaankin muistaa "patit" ja "rytit".

Vuonna 1998 kenraaliluutnantti Antti Simolan johtama työryhmä esitti kaiken vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen keskittämistä yhdelle yhdistykselle, nimeltään Maanpuolustuskeskus ry, jonka jäseniksi olisivat tulleet maanpuolustusjärjestöjen lisäksi puolustusministeriö ja puolustusvoimat. Ehdotus ei sellaisenaan toteutunut, mutta seuraavana vuonna ministeriö ja puolustusvoimat liittyivät MPK:n jäseniksi. Vähitellen siirryttiin yhden luukun periaatteeseen siten, että puolustusvoimien tuki vapaaehtoiselle maanpuolustuskoulutukselle kanavoitui yhden organisaation eli MPK:n kautta.

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta hyväksyttiin eduskunnassa vuonna 2007. Hyväksymistä edelsivät laajat keskustelut, joissa muun muassa todettiin, että nyt Suomeen ollaan perustamassa suojeluskuntia tai jotakin vastaavaa. Lain saaminen oli erittäin tärkeää, sillä näin taattiin laajalle kansalaistoiminnalle selkeät toimintapuitteet ja vahva yhteiskun-

nallinen asema. MPK on toiminut vuoden 2008 alusta julkisoikeudellisenä yhdistyksenä, jollaisia ovat muun muassa Suomen Punainen Risti ja Liikenneturva.

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta määrittelee MPK:n julkiset hallintotehtävät seuraavasti:

- järjestää vapaaehtoiseen maanpuolustukseen kuuluvaa sotilaallista koulutusta ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta sekä vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaa tiedotusta ja valistusta;
- kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää sotilaallista koulutusta ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta;
- ohjata, tukea ja sovittaa yhteen jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta.

Edellä säädettyjen tehtäviensä lisäksi yhdistys voi järjestää turvallisuus-, varautumis- sekä johtamis- ja kouluttajakoulutusta sekä tehdä aloitteita ja toimia muutoinkin maanpuolustuksen hyväksi siten kuin sen säännöissä määrätään.

Nykymuotoinen MPK

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö tämän päivän Suomessa on yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta tukevaa kansalaistoimintaa. MPK antaa kansalaisille mahdollisuuden hankkia turvallisuutta lisääviä tietoja ja taitoja, sekä tukea eri viranomaisten toimintaa. Vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön osallistuu aktiivisesti vuosittain yli 100 000 suomalaista.

MPK:n 14 jäsenjärjestön joukossa ovat kaikki keskeiset vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt. MPK:n toimintaa ohjaa ja valvoo puolustusministeriö, joka yhteensovittaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintoja eri hallinnon aloilla. Vuosittain MPK tekee ministeriön kanssa tulossopimuksen, jossa määritellään koulutustavoitteet ja resurssit. Ministeriön apuna ohjauksessa ja valvonnassa on parlamentaarinen Vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta. MPK toimii siis vahvasti valtiovallan ohjauksessa ja valvonnassa.

Laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta on ilmaistu puolustusvoimien vastuu vapaaehtoisesta maanpuolustuskoulutuksesta. Tähän liittyy puolustusvoimien tapa käyttää MPK:ta. MPK:lla on 2 000 vapaaehtoista osaavaa kouluttajaa, joista runsas puolet on auditoitu puolustusvoimien tilaaman sotilaskoulutuksen

kouluttajiksi ja 100 ammunnanjohtajiksi. Kouluttajista tuottavat Reservinupseeriliitto (RUL) ja Reserviläisliitto (RES) yhdessä runsaat 70 prosenttia.

MPK:n koulutuksesta 2/3 on sotilaallista tai sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ja 1/3 on kaikille Suomen kansalaisille avointa varautumis- ja turvallisuuskoulutusta. Vuonna 2010 MPK tuotti 1 500 kurssilla yhteensä 63 000 koulutusvuorokautta (kouluttajat mukaan lukien 74 000), joista puolustusvoimien tilaamia oli 21 000 vuorokautta pääasiassa maakuntajoukoille. Sama määrä koulutusta on sovittu pääesikunnan kanssa tällekin vuodelle. Näin MPK osaltaan tukee puolustusvoimien joukkojen koulutusta ja suorituskyvyn ylläpitoa sekä tukee muita viranomaisia. Olemassaolonsa aikana MPK on kouluttanut runsaat 300 000 kansalaista. Huomionarvoista on, että MPK tuottaa kertausharjoitusvuorokaudet puolta halvemmalla kuin puolustusvoimat, joten MPK:ta voisi käyttää myös operatiivisten joukkojen vapaaehtoisissa harjoituksissa, mikä varmasti motivoisi vapaaehtoisia.

MPK:lla on lain mukaan velvollisuus antaa asepalveluksen suorittamattomille naisille maanpuolustuskoulutusta siten, että heidät voidaan sijoittaa poikkeusolojen tehtäviin esi-

merkiksi MPK:n koulutus- ja tukiyksikköihin (Kotu). Tästä koulutuksesta ovat hyviä esimerkkejä jäsenjärjestömme Naisten Valmiusliiton (NVL) vuosittain järjestämät Nas-taharjoitukset. Kotu-yksikköihin on tehnyt sitoumuksen tähän mennessä runsaat 2 000 reserviläistä ja asepalveluksen suorittamattomia naisia.

MPK:n toiminta tapahtuu seitsemässä maanpuolustuspiirissä sekä ilma- ja meripuolustuspiireissä. Kaikissa maakunnissa työskentelevät Kotu-päälliköt. MPK:lla on 35 päätoimista työntekijää eripuolilla maata. Vuosibudjetti on 3,3 M€.

Vapaaehtoisuuden hyödyt puolustusvoimauudistuksessa

Puolustusvoimauudistuksesta käytävässä keskustelussa vapaaehtoinen maanpuolustus on toistaiseksi jäänyt vähälle huomiolle. Tämä on ymmärrettävää, koska vapaaehtoisuuteen ei liity merkittäviä taloudellisia intressejä, kuten materiaali- ja toimintamenoja. On kuitenkin järkevää hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla vapaaehtoisuuden vastuukantokyky ja -halu sekä vapaaehtoisuuden kustannustehokkuus ja edut paikallistuntemuksessa, viranomaistuksessa sekä henkilöstön saatavuudessa.

Näin voidaan varmistaa kaikkien vapaaehtoisien, niin miesten kuin naisten, osallistumismahdollisuus kokonaisturvallisuuden kehittämisessä.

Edellinen Vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta esitti vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä puolustusvoimauudistuksen osana ja tukena siten, että uudistuksessa hyödynnetään täysimääräisesti vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarjoamat mahdollisuudet. Neuvottelukunta katsoi, että kodinturvakonseptin tutkiminen ja kehittäminen tulee kytkeä kiinteäksi osaksi puolustusvoimauudistusta. Varsin käytännöllistä olisi vahvistaa MPK:n ja puolustusvoimien yhteistyötä liittämällä mahdollisimman kustannustehokkaasti yhteen sekä MPK:n että puolustusvoimien aluetason rakenteet. Myös kykyä tukea eri viranomaisia on tarpeen kehittää.

Keskusteluissa MPK:n tulevaisuuden roolista ja tehtävistä on esitetty, että MPK voisi olla osa mahdollista kodinturvaa kouluttaen sen joukkoja, joihin kuuluisivat nykyiset noin 5 000 sotilaan maakuntajoukot sekä 2 000 vapaaehtoisen MPK:n Kotuyksiköt – yhteensä runsaat 7 000 vapaaehtoista. Alusta alkaen on korostettu, että mahdollinen Kodinturva koostuisi pääosin vapaaehtoisista ollen osa

puolustusvoimia ja toimien puolustusvoimien johdon alla. Tämä muuttaisi nykyisen julkisoikeudellisen MPK:n roolin aivan toisenlaiseksi, jos MPK tulisi osaksi puolustusvoimia. Miten se vaikuttaisi MPK:n muuhun koulutusrooliin, esimerkiksi varautumisen ja turvallisuuden koulutuksessa siviileille sekä naisten ja nuorten koulutuksessa? Todennäköisesti tämä rooli muuttuisi, jos MPK on osa puolustusvoimia.

En pysty enkä haluakaan ennakoida mahdollisen kodinturvan tulevaisuutta Suomessa, koska siitä päättäminen kuuluu poliittisille päättäjille ja puolustusvoimille. Tärkeää on luoda selkeä ja toimiva järjestelmä – on se Kodinturva tai jokin muu – jossa määritellään ne tehtävät joihin alueellisten joukkojen on kyettävä. Alueellisten joukkojen nimi ei ole pääasia. Vapaaehtoisuuden voimaan on luotettava, mutta vapaaehtoisuuden määrää ei pidä yliarvioida. Vapaaehtoisuuden käytettävyyssrajat on myös tunnistettava. Kiinteä organisoituminen kodinturvaksi edellyttää taloudellisia resursseja,

joita ei ehkä sittenkään ole käytettävissä.

MPK pitää tärkeänä, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämisen tulee olla puolustusvoimauudistuksen osana ja tukena. Näin voidaan parhaiten varmistaa kaikkien vapaaehtoisten, niin naisten kuin miesten osallistumismahdollisuus kokonaisturvallisuuden kehittämisessä. Tässä työssä MPK jäsenjärjestöineen on valmis ottamaan lisävastuuta. Tunnetun hyvin vapaaehtoisen koulutuksen kentän.

Puolustusvoimauudistuksessa todennäköisesti vähenevät sijoitetun reservin määrä sekä kertausharjoitukset. Nämä toimenpiteet heikentävät puolustuksen perustana olevan asevelvollisuusarmeijan toimintakykyä. Muutoksilla ei tule olemaan myönteistä vaikutusta reserviläisten maanpuolustustahtoon ellei vapautuvalle reserville pystytä osoittamaan mielekkäitä tehtäviä kokonaisturvallisuuden kehittämisessä. Suomen puolustus rakentuu loppujen lopuksi osaavan ja motivoituneen reservin varaan. 🌐

Kainulainen: Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

Seppo Sisättö

Helsingin yliopiston viestinnän dosentti

Radioamatööri: OH1VR marraskuusta 1960

Kun kaikki kaatuu... Radioamatöörit apuna kriisiviestinnässä

Yhteiskunnan rakenteita tuhoava luonnonkatastrofi tai niitä lamauttava kriisi ovat tilanteita, joissa toimiva viestintäjärjestelmä on tehokkaiden avustus- ja pelastustoimien perusedellytys.

Siksi Suomessakin on pyritty etukäteen varautumaan pahimpaan mahdolliseen eliviestiyhteyksien katkeamiseen tai vaikeutumiseen. Tällaisessa tilanteessa radioamatööreillä, jotka ovat suorittaneet viranomaisille pätevyystutkimuksen, on oma merkittävä roolinsa. Pelastusylijohtaja Pentti Partanen sanookin radioamatöörien muodostavan viimeisen puolustuslinjan tässä varautumisketjussa.

Seuraavassa tarkastellaan radioamatöörien kriisiviestintävalmiuksia ja -aktiiviteetteja sekä menneisyyden että nykykokemuksen näkökulmasta.

Radioamatöörit ovat laitteinen ja taitoinen auttamassa joka vuosi lukuisia kertoja eri puolilla maailmaa katastrofeissa, joissa viestintäjärjestelmät ovat joko kokonaan tai osittain kaatuneet. Esimerkiksi Kaakkois-Aasian tsunamin kriisiviestintää radioamatöörit hoitivat Sri Lankassa siten että he sijoittivat asemansa pääministerin toimistoon ja välittivät sitä kautta maan johdolle tietoja tilanteesta tuhoalueilla. Kiinan suuressa maanjäristyksessä viime vuosikymmenen lopulla radioamatöörien toistintasema vuoren huipulla tarjosi ainoan viestiyhteyden katastrofialueelle. Myös New Orleansissa laajaa tuhoa aiheuttaneen hirmumyrsky Katrinnan jälkien pelastustöissä radioamatööreillä oli merkittävä rooli. Nämä ovat esimerkkejä suuren mittaluokan katastrofeista. Niiden lisäksi harrastajien apua käytetään lukuisiin pienempiin alueellisiin kriiseihin liittyvissä pelastustöissä.

Entä millainen on tilanne Suomessa?

Syksyllä 1939 radioamatööriasetilat eri puolilla Eurooppaa yksi toisensa jälkeen vaikenivat toisen maailmansodan alkaessa. Suomessa lähetyskielto astui voimaan 16. syyskuuta 1939. Parikymmentä radioamatööriasetilaa jäi kuitenkin täyteen toimintavalmiuteen, sillä niistä muodostettiin maahan poikkeusajan vararadioverkko. Sen ensisijainen tehtävä oli toimia sähkövoimalaitosten varaviestinyhteytenä sekä palvella myöhemmin myös ilmatorjunnan kaukoviestityksessä ilmapuolustusaluekeskusten välillä. Suomessa oli tuolloin noin 250 alan harrastajaa, kirjoittaa suomalaisten radioamatöörien historiaa tutkinut Reino Janhunen OH2HK.

Vähemmän tunnetaan radioamatöörien roolia sodanaikaisen radiotiedustelun toimijoina. Maineikkaan eversti Reino Hallamaan johtama suomalainen radiotiedustelu oli maailman huippua saavutuksiltaan. Siinä joukossa oli mukana moni tuon ajan radioamatööri. Myös Hallamaa oli mukana toiminnassa jo 1920-luvulla. Esimerkiksi saattue PQ 18 Murmankiin menetti kolmetoista alusta neljästäkymmenestä Hallamaan radiotiedustelun välittämien tietojen vuoksi.

Tampere kriisiviestinnän pääkaupunki

Yhdistyneiden kansakuntien humanitaarisen avun koordinaatio-organisaatiossa OCHA:ssa (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) työskennelleen asiantuntijan, Hans Zimmermannin, tokaisu ”Tampere on maailman kriisiviestinnän pääkaupunki” pohjaa siihen, että vuonna 1998 Tampereella järjestetyssä hallitusten välisessä ITU:n (International Telecommunications Union, Kansainvälinen televiestintäliitto) konferenssissa ICET:ssä saatiin aikaan kriisiviestintää koskeva sopimus

(Tampere Convention). Se on lähtökohdiltaan tärkeä työkalu kansainvälisen kriisiavun parissa työskenteleville. Sopimus tuli voimaan kaksi viikkoa Kaakkois-Aasian tsunamin jälkeen tammikuun alkupäivinä vuonna 2005.

Tarve Tampereen sopimuksen kaltaiselle työkalulle oli ollut olemassa jo pitkään, mutta se ei ollut monista syistä edennyt valtioiden välisissä prosesseissa. Sysäyksen asialle antoi lopulta Tampereella vuonna 1991 yksityishenkilöiden toimesta järjestetty 'Conference on Disaster Communications'. Sen loppuasiakirja "Tampere Declaration" muodosti seitsemän vuotta myöhemmin syntyneen sopimuksen perustan.

Tampereen julistuksena tunnettu asiakirja eteni sopimusasteelle vahvasti suomalaisvoimin: kansainvälisen Punaisen Ristin pääsihteerinä toimi silloin Per Stenbäck ja ITU:n pääsihteerinä tekniikan tohtori Pekka Tarjanne. Molemmat olivat mukana Tampereella 1991. Sen jälkeen Suomi huolehti ITU:n kokouksissa siitä, että julistuksen jatko sopimukseksi pysyi järjestön asialistalla. Idea tähän konferenssiin tuli radioamatöörien kriisiviestintäkokeemuk-

sista. Perustellusti voidaan sanoa, että radioamatöörit nopeuttivat Tampereen sopimuksen syntymistä.

GAREC –prosessi alkuun Tampereelta

Radioamatöörien kriisiviestintävalmiudet ovat kehittyneet viime vuosina. Kaakkois-Aasian tsunami, jonka vaikutukset ulottuivat monen valtion alueelle, johti havaintoon: meillä on hienot radiolaitteet sekä osaamista yhteyksien rakentamiseen vaikeissakin oloissa, mutta meillä ei ole toimintatapaa kansainvälisen kriisiviestinnän hoitamiseen. Näistä ajatuksista syntyi GAREC -prosessi eli Global Amateur Radio Emergency Communications Conference. Niistä ensimmäinen ja toinen järjestettiin Tampereella vuosina 2005 ja 2006. Sen jälkeen GAREC on järjestetty Yhdysvalloissa, Saksassa, Japanissa, Curacaolla ja tänä vuonna Etelä-Afrikassa. Seuraavat konferenssit ovat Malesiassa, Sveitsissä ja jälleen Yhdysvalloissa vuonna 2014. Tämä Tampereelta alkanut radioamatöörien kriisiviestinnän kehityshanke on näin saanut pysyvän muodon.

GAREC -prosessin tehtävänä on parantaa radioamatöörien valmiuksia toimia apuna kriiseissä sekä kehittää kriisiviestintäkäytäntöjä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Prosessi pyrkii myös siihen, että alan tieto ja kokemukset ovat kaikkien yksittäisten radioamatöörien ja kriisiviestinnästä kiinnostuneiden ryhmien saatavilla. Edelleen pyritään siihen, että edistetään säännöllistä yhteistyötä ja keskinäistä ymmärtämystä viranomaisten ja harrastajien kesken.

Ensimmäinen GAREC vuonna 2005 muun muassa määritteli radioamatöörien kriisiviestinnälle omat keskustaaajuudet, joille tai joiden läheisyyteen kriisien yhteydessä radioverkot rakennetaan. Marraskuussa 2006 alkoivat kaksi kertaa vuodessa järjestettävät kansainväliset kriisiviestintäharjoitukset, joissa on mukana satoja radioamatööriasemia ympäri maailman. Harjoitusliikenne tapahtuu näiden keskustaaajuuksien ympärillä.

Turva-harjoitukset

Sisäasianministeriön pelastusosasto, Huoltovarmuuskeskus sekä suomalaiset radioamatööriorganisaatiot ovat yhteistyössä järjestäneet Turva -kriisiviestintäharjoitukset muun muassa vuosina 2003 ja 2008. Turva 2003 oli suomalaisten radioamatöörien suurponnistus, johon osallistui noin 1200 maan viidestä tuhatta radioamatööriä.

Harjoitukselle oli asetettu kolme tavoitetta:

- 1) rakentaa kaikki kunnat kattava kaksisuuntainen viestiverkko irrallaan maan

- 2) lisätä radioamatöörien valmiutta auttaa yhteiskuntaa kriisitilanteissa mm. kehittämällä harrastajien sanomanvälitystaitoja;
- 3) luoda perusta säännölliselle yhteistyölle viranomaisten kanssa sekä saada radioamatöörit mukaan toimijoina valmiussuunnitelmiin.

Harjoituksen tavoite, kaikki kunnat kattava kaksisuuntainen viestiverkko, oli tarkoituksella ylimitoitettu mutta se saavutettiin – tosin ei kaikkien kuntien osalta koko harjoitusajaksi. Toisaalta näin voitiin demonstroida radioamatööriasemien liikkuvuutta, joka sellaisenaan on kriisitilanteessa arvokas ominaisuus.

Radioamatööreillä on käytössään taajuusalueet, joilla voidaan saavuttaa luotettavasti kotimaan peitto. Tarvittaessa on olemassa myös taajuudet laajempaan, muihin maihin yltävään viestintään, jos sellaista jostain syystä tarvitaan.

Radioamatöörit ovat ensi kertaa harrasteen yli satavuotisessa historiassa ryhtyneet tällä vuosituhanella kehittämään aikaisempaa järjestelmällisemmin kriisiviestintävalmiuksiaan.

Siinä kun GAREC-prosessi kehittää yhteisiä pelisääntöjä kansainvälisellä tasolla, luovat Turva-harjoitusten kaltaiset harjoitukset osamista ja näkemystä kansallisella tasolla.

Viranomaisille suoritettava radioamatööri-tutkinto on luonteva pohja yhteistyölle kriisiviestinnästä vastuussa olevien viranomaisten kanssa. Radioamatööri voi olla samalla sekä harrastaja että alansa ammattilainen. ☺

Tuomo Hirvonen

Totaalisesta maapuolustuksesta kokonaisturvallisuuteen

Laura Kolbe

Yhteistä turvallisuutta rakentamassa

Maanpuolustuskurssiopetuksen ja -yhdistyksen vaiheita 1961–2011
241 s, Unigrafia Oy Helsinki 2011

Professori Laura Kolben ratkaisu tarkastella rinnakkain valtakunnallisia maapuolustuskursseja ja -kurssiyhdistystä saattaa äkkipäätä oudoksuttaa sivulista. Kuuluvathan kurssit valtionhallinnon virallisiin instituutioihin, kun taas yhdistys edustaa kansalaisten vapaaehtoista harrastustoimintaa. Perustelut selviävät muutaman sivun lukemisen jälkeen. Yhdistystä, joka koostuu riveihinsä maapuolustuskurssin suorittaneet henkilöt, ei voi erottaa itse kurssitoiminnasta.

Heti ensimmäisen kurssin jälkeen perustettu yhdistys otti tehtäväkseen totaalisen maapuolustustietouden syventämisen jäsenistönsä keskuudessa. Tarkoituksenaan yhdistys on toteuttanutkin näyttävästi ja tarmokkaasti. Eikä toiminta ole rajoittunut yksinomaan jäsenkuntaan. Sen tilaisuuksissa pidetyt esitelmät ovat kirjoittaneet vuosien varrella vilkkaita keskusteluita, jotka ovat ohjanneet yleistä mielipidettä ja selkeyttäneet kansalaisten turvallisuuspoliittisia näkemyksiä.

Jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen aloitteesta käynnistyneen koulutuksen tavoitteena on ollut yhteiskunnan vaikuttajajaksiloiden perehdyttäminen järjestelyihin, joilla Suomi varautuu eritasoisiiin kriiseihin. Juhlakirjasta käy ilmi, miten turvallisuuspoliittinen tilanne niin

Toimituksen lisäys historiateokseen

Maanpuolustuskurssiopetuksen ja -yhdistyksen vaiheita 1961–2011 -historiateoksen luettelosta "Maanpuolustuskurssien luottamusjohto 1961–2011" puuttui 61. Maapuolustuskurssin emäntä, apulaisosastopäällikkö Eva-Christina Mäkeläinen.

maailmalla kuin Pohjolassa on viiden vuosikymmenen aikana muuttunut, mutta viime keväänä päättyneen 196. Maanpuolustuskurssin opetustavoite oli täysin sama kuin ykköskurssilla 1961. Siinä tarkasteltiin yhteiskuntamme valmistautumista poikkeusolojen varalta.

Kolben mukaan maapuolustuskurssien aloittaminen osoitti, että puolustusvoimissa seurattiin kansainvälistä kehitystä. Monissa Euroopan maissa oli ryhdytty korostamaan sotatoimien totaalisuutta. Nähtiin, että vihollisuuksien puhjetessa kansakunnan kaikki voimavarat oli valjastettava palvelemaan puolustusta. Suomessa aihe oli arkaluontoinen, sillä maapuolustuksesta puhuminenkin leimattiin helposti neuvostovastaiseksi ja presidentti Kekkonen tiedettiin vannovan pikemmin puolueettomuuspolitiikan kuin aseellisen vastarinnan varaan.

Simelius sai kuitenkin luvan kahden koekieluluontoisen kurssin pitämiseen, ja ihme oli valmis. Totaalisen maapuolustuskurssin

suosio yllätti niin järjestäjät kuin valtiojohdonkin. Kurssilaisilta saatu palaute on ollut alusta alkaen ylistävä, eivätkä mielipiteet näytä vuosikymmenten varrella muuttuneen. Kolbe kertoo, että asteikolla 1–6 annetut arviot ovat aina olleet yli viisi, mutta viimeksi päätynyt kurssi teki kaikkien aikojen ennätysten. Se antoi arvosanaksi 5,75.

Kirja toimii mainiona yleisesityksenä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä puolen vuosisadan ajalta. EU-Suomessa aikuiseksi varttunut kansalainen saattaa yllättyä, että rähmällään olon aikana tietyt teemat olivat kiellettyjä suvereenin tasavallan puolustajärjestelyjä pohtivilla kursseilla. Kun meillä nyt vannotaan itsenäisen ja uskottavan puolustuksen varaan, oli Kekkonen kaudella sivuutettava kysymys, miten yya-sopimusta sovelletaan sotatilanteessa.

Tekstistä käy ilmi, että harva kurssilainen otti todesta ylimmän valtiojohdon julistaman ulkopoliittisen liturgian. Kaikki tajusivat, että ainoa kuviteltavissa oleva uhka vaani Neuvostoliiton suunnasta, sanoo Kolbe ja jatkaa, että tämän hiljaisen tiedon ja reaaliolitiikan sovitaminen opetuksessa oli vaativa tehtävä. Toki kurssilaisten joukkoon sattui uskollisia kekkolaisiakin. Kirjassa mainitaan nimeltä sdp:n kansanedustajaksi sittemmin edennyt toimittaja, joka oli niin raju rauhanpuolustaja, ettei suostunut liittymään yhdistykseen, ei ottanut vastaan arvostettua rintamerkkiä eikä sallinut nimeään mainittavan julkisissa kurssiluetoissa. Sama mies tuli myöhemmin tunnetuksi yhtenäispäällystöidean isänä. Hänen aiheuttamiaan vahinkoja päästiin korjaamaan vasta amiraali Kaskealan komentajakaudella.

Tekstin taittaminen kahdelle palstalle antaa lukijalle mahdollisuuden harrastaa pikalukua, jossa katse siirtyy vauhdikkaasti riviltä toiselle ja pysähtyy hetkeksi vain merkitseväksi oletetun sanan kohdalle. Arvattavasti useimmat tämän kirjan saaneet menettelevät juuri edellä kerrotulla tavalla. Kun itse valmistelen parhailaan Varsinais-Suomen Maapuolustusyhdistys ry:n 40-vuotiskirjaa, halusin syventyä Kolben tekstiin ajatuksella, sana sanalta saadakseni siitä vinkkejä omaa työtäni varten. Niitä löytyikin kosolti, mistä olen tekijälle kiitollinen.

Mutta löytyi myös kirjoitusvirheitä. Keskimäärin joka aukeamalla on huolimattomuudesta kertovia kömmähdyksiä. Puuttuu sekä sanoja että kirjaimia ja peräkkäisissä sanoissa esiintyy eri taivutusmuotoja. Oikoluku on jäänyt selvästi tekemättä. Mieleen tulee entisen lehtitalon mainos, jossa luvataan "panotyöt nopeasti ja hulella".

Lyöntivirheet voidaan ehkä antaa anteeksi, mutta asiavirheet ovat vakavampi juttu tieteelliseen näyttävyyteen pyrkivässä julkaisussa. Kerroessaan ensimmäisen totaalisen maapuolustuskurssin soveltavasta harjoituksesta keväällä 1961 Kolbe toteaa, että sen alku oli draamaattinen, koska Neuvostoliitto oli juuri jättänyt Suomelle tunnetun noottinsa (s. 45). Tosiasiasa nootti tuli lähes puoli vuotta kurssin päättymisestä eli lokakuun 30. päivänä, eikä Simelius voinut käsitellä sitä loppupuheenvuorossaan. Saman luvun otsikossa ovat lännen ja idän värit vaihtaneet paikkaa tilanteessa mainittujen värien kanssa (s. 46). Maapuolustusopetuksen neuvottelukunnan jäsenenä vuonna 1972 ei Sotakorkeakoulua edustanut kenraalimajuri O J Lehti, vaan Unto Matikainen (s. 76). Kirjassa moneen kertaan mainittu ja ansaitusti keuhuttu Jaakko Valtanen siirrettiin kurssinjohtajan paikalta Etelä-Suomen sotilasläänin esikuntapäälliköksi, eikä komentajaksi (s. 79). Ensimmäisen kurssin avajaisiin osallistunut kenraaliluutnantti Ali Koskimaa oli pääesikunnan koulutuspäällikkö eikä 3. divisioonan komentaja, ja majuriksi mainittu T. Kopra oli silloin jo yhden leijonan kenraali (s. 103). Maapuolustuskurssija ei ole pidetty Sotakorkeakoulun tiloissa Santahaminassa (s. 217), vaan Kruununhaassa. Sivulla 92 käytetystä väärästä termistä "rannikkotyökistökomppania" vastanee kuvatekstien toimittaja Arto Astikainen.

Näistä huomautuksista huolimatta annan erityisesti arvoa Laura Kolben kyvyille kuvata maapuolustuskursseilla vallinnutta tunnelmaa. Hänen esitystapansa on niin innostunut ja iskevää, että se vetää mukaansa kurssin käymättömänkin. Tuntuu kuin olisi itsekin istumassa valtakunnan silmäntekevien joukossa, kuuntelemassa huippuasiantuntijoiden esitelmiä ja tekemässä ministeritason päätöksiä älykkään keskustelun ja nokkelan huumorin sävyttämässä ilmapiirissä.

Maanpuolustuskurssiyhdistys ry:n 50-vuotisjuhla 19.5.2011

Maanpuolustuskurssiyhdistys ry vietti 50-vuotisjuhliaan 19.5.2011. Juhlaa edelsi kaksi jäsenkunnalle suunnattua seminaaria Helsingin yliopiston tiloissa. Seminaarit pidettiin 17.3. ja 14.4.2011.

Ensimmäisen seminaarin teemana oli alustusten ja sitä seuraavan paneelin kautta luoda katsaus, miten eri kriisit ovat Suomeen vaikuttaneet ja miten kokonaisturvallisuuden kenttä on kriiseihin reagoinut. Seminaarin isäntänä toimi professori Markku Löytönen ja sen alustajina sekä panelisteina toimi dosentti Juhana Aunesluoman poissaolon johdosta seminaarin isäntä, professori Markku Löytönen sekä suurlähettiläs Jaakko Blomberg. Seminaariin osallistui noin 400 henkilöä.

Toisessa seminaarissa luotiin katsaus, miten eri kriisit ovat Suomeen vaikuttaneet ja miten kokonaisturvallisuuden kenttä on kriiseihin reagoinut. Seminaarin isäntänä sekä tilaisuuden avauspuheenvuoron pitäjänä toimi KHO:n presidentti Pekka Hallberg. Toisena alustajana sekä panelistina toimi kansliapäällikkö Arto Rätty. Seminaari pidettiin Maanpuolustuskurssiyhdistys ry:n vuosikokouksen jälkeen.

”Maanpuolustuskurssit 50 vuotta” päätapahtumaa vietettiin Finlandia-talossa 19.5.2011. Juhlan avasi Maanpuolustuskurssiyhdistys ry:n puheenjohtaja, KHO presidentti Pekka Hallberg. Tasavallan presidentti Tarja Halonen toi juhlaan valtiovallan tervehdyksen. Juhlan pääpuhujana toimii yhdistyksen 50-vuotishistorian kirjoittaja, professori Laura Kolbe. Päiväjuhlaan osallistui noin 1200 kurssiyhdistyksen jäsentä.

Juhlaa edelsi 1. - 197. Maanpuolustuskurssien luottamusjohdolle ja pääsihteereille suunnattu tilaisuus. Juhlaa ennen ja sen jälkeen oli mahdollisuus tutustua yhdistyksen ja maanpuolustuskurssitoiminnan yhteiseen historia-näyttelyyn Finlandia-talossa.

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta -juhlapäivän tapahtumat päättyivät hotelli Presidentissä pidettyyn, toimittaja Arvi Lindin juontamaan illalliseen. Tilaisuuteen oli kutsuttuna jokaiselta kurssilta edustus sekä muita yhdistyksen toimintaan vaikuttaneita henkilöitä.

Professori Laura Kolben yhdistyksen 50-vuotisesta taipaleesta kirjoittama historia-teos lähetettiin jäsenistölle toukokuussa. Kirjarvion on tässä lehdessä.

”Maanpuolustuskurssit 50 vuotta” tapahtumien ja Maanpuolustuskurssiyhdistyksen historian julkaisemisen suurimmat tukijat olivat Alma Media, Arla Ingman Oy Ab, Atria Suomi Oy, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Oy Hartwall Ab, HKScan Oyj, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Kesko Oyj, Liikesivistysrahasto, Metsäliitto-konserni, Rautaruukki Oyj, Raisio Oyj, Sanoma-konserni, Sinebrychoff Oy Ab, Suomen osuuskauppojen Keskuskunta, UPM-Kymmene Oyj, Valio Oy sekä Wärtsilä Oyj Abp.

Haluan kiittää kaikkia tukijoita sekä järjestykseen osallistuneita onnistuneesta juhla-kokouksesta.

*Juhlatoimikunnan puolesta,
Markku Löytönen, 175. MPK*

Luottamusjohdon tilaisuus pidettiin Helsinki-salissa ennen pääjuhlaa

Posteritoimikunnan puheenjohtaja, politiikan toimittaja Arto Astikainen esittelee Tasavallan presidentille historianäyttelyä päiväjuhlan jälkeen

Juhlapäivän päättäneen illallisen juonsi toimittaja Arvi Lind

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta 19.5.2011 Tervetuliaissanat Pekka Hallberg

**Rouva Tasavallan Presidentti Halonen
Puolustusvoimain emeritus komentajat
Arvoisa juhlayleisö**

Mina damer och herrar

Maanpuolustuskurssien 50-vuotisjuhlassa me kurssisisaret ja –veljet eri vuosikymmeniltä, kevään 1961 ensi kurssista lähtien voimme muistella menneitä ja vahvistaa kokonaisturvallisuuden tulevaisuutta. –Arvostamme suuresti, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan huipulta Te Tasavallan Presidentti, Maanpuolustuskurssin 60 emäntä, esitätte juhlassa tervehdyksen.

Juhla on virstanpylväs yhteisen turvallisuuden tiellä ja merkittävä koko maamme kannalta. Maanpuolustuskurssien vaiheisiin ja merkitykseen saattelee meidät professori Laura Kolbe, kurssilta 182. Kiehtovassa kirjassa hän piirtää kehityskaaren kylmän sodan maailmasta nykyajan kriisien kansainväliseen maailmaan.

På samma sätt som gamla finska filmer är de riksomfattande försvarskurserna levande bild av sin egen tids försvarsanda. De sammanför olika myndigheter, näringslivet, medborgarorganisationer och andra viktiga aktörer till att tillsammans tjäna som modell för det totala försvaret av vårt land. Under årtionden har denna modell varit en förebild överallt i världen och många har kommit långa vägar för att studera den.

Kokonaismaanpuolustuksen malli on ollut maailmanlaajuisesti esikuvallinen ja sitä on käyty kaukaakin katsomassa. Vaikka toimintaympäristö muuttuu, on suuri yksimielisyys tavoitella yhä virtaviivaisempaa suomalaista kokonaisturvallisuutta.

Pohdittaessa uhkakuvia, joihin tulisi varautua, hallitsevat mieltä teoreettisten riskianalyysien sijasta monet luonnonkatastrofit, tsunamit, Japanin ydinvoimaonnettomuus, Yhdysvaltain pyörremyrskyt ja Islannin tuhkapilvi.

Euroopan kehitystä heiluttavat puolestaan

talouskriisit. Sopua nakertavat tarpeelliset tukipaketit, kun yhdentyneen talousalueen eri osissa harjoitetaan erilaista ja kokonaisuuden edut syrjäyttävää taloutta. Vakaus- ja kasvuso- pimus ei ole yksin riittänyt rajoittamaan huonoa talouspolitiikkaa.

Samoin näemme kansanliikkeitä kaatamassa itsevaltaisia hallitusjärjestelmiä. Pohjois-Afrikan dominoefektiä tuskin kukaan osasi enustaa, vaikka vallan väärinkäytökset pitkään olivat olleet nähtävissä.

Kurssiveljemme Max Jakobson ykköskurssilta totesi Vallan vaihto -kirjassa (1992) maailmanhistorian olevan täynnä esimerkkejä hallitsijoista, jotka ovat väheksyneet sitä voimaa, mitä ”usko, toivo ja tunne voivat merkitä kansakunnalle”. Se sopii tähänkin päivään.

Onko maailmanpolitiikka muuttumassa moninapaiseksi, jossa kehityskulkuja on vaikea ennustaa? Ajan suuntaa kuvaa Stephen W. Hawkingin erittely Ajan lyhyessä historiassa: Siinä termodynaaminen aika ilmoittaa, missä suunnassa epäjärjestys kasvaa. Tapahtumat tällä hetkellä jossakin muualla vaikuttavat huomisen turvallisuuteemme. Vanha kansanviisaus sanoo sen ytimekkäästi: ”Maailma myllynä pyörii, mekö siinä mukana”.

Nykyisin yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi ovat apuna turvallisuusstrategiat ja riskianalyysiin perustuvat uhkamallit. Teknistynyt yhteiskunta on kuitenkin entistä haavoittuvampi. Häiriötilanteet ovat aina yllätyksiä. Niihin kaikkiin ei voi mitenkään varautua. Ydinkysymys onkin ”miten” varautua ja varmistaa selviytymistä kaikissa olosuhteissa.

Svaret finner vi när vi ser på vad som är styrkan i det finska samhället; vår tradition att i demokratisk ordning engagera oss, vår talkoanda och sammanhållning, grunderna för vår rättsstat samt det förtroendekapital som rättsstaten

skapat. En faktor i sammanhanget är säkert också den allmänna värnplikten, vars samhällseliga betydelse är sådan att den inte får glömmas vare sig nu eller vid kommande reformer. Forskarna talar om det sociala kapitalet – och i den bemärkelsen är Finland sannerligen inte ”fattigt och skall så bli”, utan tvärtom rikt.

Valtiorakenteiden kannalta on olennaista, että perusratkaisut tehdään eduskunnassa, joka edustaa kansan valtaa. Tämän vuoksi on pidettävä kiinni turvallisuuspoliittisista selonteista, tosin aikatauluja ja sisältöä ympäristön muutoksen mukana kehittäen.

Samoin on yksimielisyys ylimmän hallitusvallan, tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan yhteiskokousten merkityksestä ulkopoliittikan yhteistyön foorumina.

Käytännön varautumista ja turvallisuusasioiden valmistelua puolestaan edistäisi nykyistä laajapohjaisempi turvallisuuskomitea, jossa virkamiesten ohella olisivat myös elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen edustajat.

Toimenpiteisiin ryhtymisen ja operatiivisen johdon osalta on pidettävä kiinni mahdollisimman pitkälle normaaleista toimivaltasuhteista, mikä lisää luottamusta. Pääministerille kuuluu

johtovastuu. Sitä on korostettava ja vahvistettava. Näin myös hallinnonalojen mahdolliset reviiripulmat ovat ratkaistavissa ilman epämääräisiä poikkeuslakeja.

Varautumisen kehittämiseksi on laajapohjaisessa komiteassa saavutettu näistä asioista saumaton yksimielisyys. Toivon, että nämä kansanvaltaiseen perinteeseen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvat linjaukset ilman so- raääniä toteutuvat.

Vielä yksi asia: Yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta on havaittavissa viranomaiskeskeisen tarkastelun käyneen riittämättömäksi. Se koskee erityisesti huoltovarmuuden kehittämistä.

Varmuusvarastot ovat vaihtuneet perusrakenteiden varmistamiseen, ja viranomais- tehtäviä on yksityistetty. Kriittisestä infrasta kaksi kolmannelta on jo yksityisomistuksessa. Huoltovarmuuskriittisiä yrityksiä on yli 2000. Kehitys korostaa elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden yksityisen sektorin toimijoiden suurta panosta varautumisessa.

Hyvät naiset ja herrat,

Tärkeämpää kuin kuiva puhe järjestelmistä on palata ihmisten pariin ja kysyä ”kuka”.

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen väistynyt puheenjohtaja, KHO:n presidentti Pekka Hallberg (oik.) ja uusi puheenjohtaja 19.5.2011 alkaen, pääjohtaja Kari Jordan

Kokonaisturvallisuus on kaikkien ihmisten yhteinen asia. Monikulttuurisessa Suomessa on muistettava myös maahanmuuttajien osuus. Ulkomailla syntyneitä on maassamme lähes 250 000, näistä 150 000 vailla Suomen kansalaisuutta. Heidän kotouttamisensa yhteisiin arvoihin on tärkeitä.

Yhteisvastuun ydinkysymyksiä on nuorten, erityisesti nuorten miesten syrjäytyminen. Syrjäytyneitä on tutkimusten mukaan ainakin 65 000, joista 40 000 poikaa ilman opiskelu- ja työpaikkaa, tavallaan yhteiskunnan ulkopuolella. Juhlapuheet eivät tuo apua syrjäytymiseen.

Kokonaisturvallisuuden hengessä jotain olisi tehtävä. Muotikäsite, kestävyysvaje on sekin liian etäinen kuvaamaan tätä inhimillisten ja huikkeiden kansantaloudellisten tappioiden määrää. Siihen Suomella ei ole varaa eikä kanssaihmisillä oikeutta.

Hyvät kuulijat,

Maanpuolustuskursseilla vakiintui 1970-luvulla tapa aloittaa päivä aamujutulla. Moni toivoo varmaan puheenvuoroni loppuvan

– se olisi hyvä juttu – mutta sallittaneen loppuksi yksi tulevaisuuden juttu:

Tänään yhdistyksemme puheenjohtajana aloittaa vuorineuvos Kari Jordan, kurssilta 117. Hänelle ja uusitulle hallitukselle me kaikki toivotamme menestystä yhteishengen ja kokonaisturvallisuuden rakentamisessa eteenpäin suuntautuvaksi, etunojalliseksi ponnistajaksi.

Kun toiminnassamme heijastuu uhkista selviämisen ohella arkisen yrittämisen ja yhteisöllisyyden turvallinen ilmapiiri, myös tulevat sukupolvet kokevat tällaisen työn omaksensa.

Således upplever också ungdomarna och den kommande generationen detta slags arbete som viktigt.

Niinpä, vaikka ”maailmana kaukaloissa vedetäänkin aikamoista vetokapulaa”, on kotoinen kokonaisturvallisuus väkevä voima kohdata uusia asioita ja rakentaa Suomen brändiä.

Toivotan Teidät kaikki tervetulleiksi Maanpuolustuskurssien 50-vuotisjuhlaan!
Jag önskar Er alla hjärtligt välkomna! 🌐

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta

Tasavallan presidentti Tarja Halosen tervehdys

Maanpuolustuskurssien ja Maanpuolustuskurssiyhdistyksen 50-vuotisjuhlassa
Finlandia-talossa 19.5.2011

Ihmisten käsitys omasta ja yhteisestä turvallisuudesta ja siihen vaikuttavista uhkatekijöistä on muuttunut huomattavasti viimeksi kuluneiden vuosikymmenien aikana. Turvallisuus on yhä selvemmin ymmärretty laajana kokonaisuutena. Siihen kuuluu sotilaallisen valmiuden ohella varautuminen monenlaisiin yhteisen elämämme häiriötekijöihin ja muihin nopeisiin odottamattomiin muutoksiin. Niiden hallinta edellyttää yhteiskunnan kaikkien osa-alueiden yhteistyötä.

Kansainvälistymisen myötä muuallakin tapahtuvat asiat vaikuttavat yhä laajemmin mei-

dänkin yhteiskuntamme toimivuuteen. Maailman turvallisuutta voivat uhata aseellisten konfliktien lisäksi muun muassa äärimmäinen köyhyys, terrorismi, tarttuvat taudit, yhteiskuntien elintärkeiden toimintojen kuten sähkönjakelun ja tietoverkoston vaarantuminen tai luonnonkatastrofit.

Valtioiden väliset sodat ovat vähentyneet, mutta valtioiden sisäiset konfliktit, joihin ulkopuoliset usein ottavat osaa, ovat kasvaneet pelottavassa määrin. Tähän vaikuttanee myös maailman talouden integroituminen ja tehostunut tiedonvälitys. Ei ole tässä mielessä

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta

puhtaasti ulkopuolisia tai itsellisiä valtioita. Ekologisella puolella keskinäinen riippuvuus ja tietoisuutemme siitä kasvaa nopeasti.

Viimeistään viime kuukausien tilanne Pohjois-Afrikassa on avannut ihmisten silmät huomaamaan, että konfliktiherkkyttä lisäävät ei vain demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen laiminlyönti vaan myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puutteet.

Kestävän kehityksen kolmiyhteyden – eli sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävän kehityksen – toteuttaminen on tehokasta turvallisuustyötä. Parastahan on, jos pystymme estämään konfliktien tai kriisien syntymisen. Hyvät elämän perusedellytykset ovat vankka pohja globaalille turvallisuudelle.

Yhdistyneet kansakunnat on pyrkinyt globaalilla tasolla vahvistamaan myönteisen kehityksen tukemista, vaikka ratkaistavaksi työntyvien ja työnnettyjen konfliktien määrä tuntuukin jatkuvasti kasvavan. Kestävän kehityksen aikaansaaminen olisikin monta kertaa parempi vaihtoehto – niin inhimillisen kärsimyksen poistamiseksi kuin taloudellisestikin.

YK:n kestävän kehityksen paneeli, jonka rinnakkaispuheenjohtajana toimin, kokoontui tällä viikolla Suomessa. Niin, ja eilen olimme yhteisseminaarissa Tukholmassa nobelistien kanssa. Me kaikki pyrimme työllämme helpottamaan globaalia yhteistyötä, jotta kestävä kehitys voisi todella näkyä ihmisten arjessa mahdollisimman pian tulevaisuudessa.

Näissä muuttuneissa olosuhteissa maanpuolustuskursseilla on yhä tärkeämpi tehtävä parantaa ihmisten tietoisuutta turvallisuudesta ja lisätä yhteistä tahtoa oman maamme ja kansamme puolustamiseen. Ja samalla kasvaa globaalisti vastuullisiksi ihmisiksi.

* * *

Maanpuolustuskurssit ovat oma kansallinen innovaatiomme, jotka ovat herättäneet myös kansainvälistä kiinnostusta. Alusta lähtien tavoitteena oli tuoda erilaisia ihmisiä – sotilaita ja siviilejä – sekä heidän yhteiskunnallisia näkemyksiään kurssille tarkastelemaan maamme varautumista erilaisiin kriiseihin ja pohtimaan kriisivalmiutemme kehittämistä.

Meille suomalaisille on tuttua pohjoismaisen yhteiskuntamalliin perustuva keskinäisen

riippuvuuden ja yhteisvastuun tunnustaminen. Tältä pohjalta on ollut luontevaa rakentaa myös kokonaismaanpuolustuksen malli. Se onkin osoittautunut toimivaksi ja luonnolliseksi tavaksi toimia. Yhteiskunnan on pystyttävä häiriötilanteissakin – ja erityisesti silloin – käyttämään joustavasti ja nopeasti kaikkia resurssejaan.

Kokonaismaanpuolustus on kurssien punainen lanka, mutta Suomen kansainvälistyminen, EU-jäsenyytemme sekä globalisaatiokehitys ovat tulleet vahvasti mukaan kurssien sisältöön. Ja hyvä niin – muualla tapahtuvat asiat todella vaikuttavat meidän turvallisuuteemme ja yhteiskuntamme toimivuuteen.

Ja myönteisenä kehityskulkuna haluan mainita, että kurssien osallistujissa sekä kurssien luennoitsijoina ja opettajina on enemmän naisia kuin ensimmäisinä vuosikymmeninä.

Itse osallistuin maanpuolustuskurssille keväällä 1976. Tuohon aikaan naisia oli vielä suhteellisen vähän kurssilaisten joukossa. Oma pääsyni kurssille liittyi silloisiin työtehtäviini. Poikkeusoloja koskeva työelämän sääntely oli tuolloin ajankohtainen kysymys ja SAK:n johto halusi lähettää kurssille nuoren naisjuristinsa. Sitten olen voinut puhua useille kurssille entisissä ja nykyisissä tehtävissäni.

Kurssilaisten verkostuminen ja yhteydenpito kurssien jälkeenkin on yksi tärkeä keino vahvistaa kansallista yhteisvastuuta. Vuosien jälkeenkin kurssilaiset tapaavat toisiaan ja pitävät yllä julkisen ja yksityisen sektorin vuorovaikutusta. Oma kurssini eli kurssi N:o 60 ei ole voinut ihan näin toimia. Olen menettänyt osan kurssitovereistani Rissalan lentoturman vuoksi.

* * *

Kasvavana haasteena on, että samanaikaisesti kun moderni yhteiskunta muuttuu yhä häiriöherkemmäksi niin yksittäiset ihmiset sietävät yhä heikommin epämukavuutta tai omien oikeuksiensa rajoittamista.

Valtakunnalliset ja myös alueelliset maanpuolustuskurssit ovat yksi hyvä tapa vahvistaa kansalaisten verkottumista ja kriisivalmiuksia. Lisäksi asevelvollisuuden ja siviilipalveluksen kautta voidaan vaikuttaa nuorten kuvaan siitä, minkälainen on se yhteiskunta, jonka

Päiväjuhlan yleisöä odottamassa juhlan alkua Finlandia-talon lämpiössä

turvallisuudesta hekin voivat kantaa vastuunsa. Uskon, että molemmissa palvelumuodoissa positiivisilla kokemuksilla ja vaativilla tehtävillä on suuri vaikutus nuorten mielikuvaan siitä, mikä heidän roolinsa yhteiskunnassa voi olla.

* * *

Koulujen päättäjätilaisuuksissa teroitetaan nuorille, että he opiskelevat elämää, ei koulua

varten. Itse asiassa maanpuolustuskurssien päättäjäsissä olisi aiheita puhua samalla tavoin. Kun lisäksi kurssit ovat suhteellisen lyhyitä kestoaltaan, haaste on sitäkin suurempi.

Haluan onnitella 50 vuotta täyttävää valtakunnallista maanpuolustuskurssitoimintaa ja Maanpuolustuskurssiyhdistystä, sekä kiittää kaikkia, jotka ovat mahdollistaneet tasokkaan kurssitoiminnan säilymisen osana yhteistä kokonaisturvallisuustyötämme. 🌐

Maanpuolustuskurssit 50 vuotta

Laura Kolbe

Maanpuolustuskurssit, valtio ja muisti

**Kunnioitettava Tasavallan presidentti
Herra puolustusministeri
Puolustusvoimien komentaja
Maanpuolustuskurssiyhdistyksen herra
puheenjohtaja
Arvoisat juhlavieraat**

Kuten jokainen tiedämme, valtakunnalliset maanpuolustuskurssit alkavat vitsillä. Niiden kirjo on laaja. Olemme kaikki nauraneet kaksimielisille sutkautuksille, hauskoille perusvitsseille, sotilashuumorille, hupaisille anekdooteille ja muille vitsikkäille sattumuksille, joita kello 8.00 (”ja jokainen numero on merkittävä”) on kerrottu kurssiemme edessä. Vakiojuttuna kiersi monilla kursseilla 1960- ja 1970-luvulla seuraava tarina:

”Ruotsin suurvalta-aikana sotaväenotot räsivät erityisen raskaasti Suomen ruotuväkilaitosta. Kun taas kerran hämäläiskylään tuli käsky laittaa ruodusta yksi mies Euroopan sota-antereille, kaunistelivat kyläläiset velvoitteen kalleutta. Ruodun piti varustaa mies aina hevosta myöten. Joku ehdotti, että pannaan Pekka matkaan sittenkin ilman hevosta niin päästään halvemmalla. Silloin eräs isäntä veisti: ’Eikös olisi kaikkein halvinta jos tapettas’ tuo Pekka jo täällä kylällä.’”

Pekka-vitsi ja monet muut elämään jääneet kertomukset osoittavat, että huumori voi olla mahtava voima – turvallisuuspolitiikan ja maanpuolustuksen maailmassa. Huumori ei ole peittänyt itse vakavaa asiaa. Se on liittynyt toisen maailmansodan jälkeen vahvana olleeseen huoleen maan ja kansan eli Suomen, isänmaan ja suomalaisten kyvystä selvitä alati muuttuvissa olosuhteissa. Maanpuolustuskurssien perustaminen vuonna 1961 oli osaltaan keino hallita tätä huolta ja lisätä maanpuolustuksen eri toimijoiden yhteistyötä. Puolustusvoimien näkyvin suhdetoiminta suomalaisen

yhteiskuntaan päin, valtakunnalliset maanpuolustuskurssit, aloittivat tuolloin. Kurssiperhe kasvoi jo vuotta myöhemmin, kun alueelliset maanpuolustuskurssit saatettiin liikkeelle vuonna 1962. Jo heti tässä alussa on syytä todeta maanpuolustuskurssitoiminnan menestyksen salaisuus – avainsana oli maaginen ”totaalisuus”, ajatus isänmaan kokonaisturvallisuuden vaalimisesta hallinnon, teollisuuden, henkisen- ja kulttuurielämän muodostamana kokonaisuutena. Tai nykykielelle muutettuna:

- kurssit järjestäytyivät eri kansalaispiirejä kokoavaksi toiminnaksi.

Valtakunnalliset maanpuolustuskurssit ovat, kuten englantilainen tutkija Erik Hobsbawm kirjoittaisi ”invented tradition”, keksitty perinne. Perinteeksi muodostuminen edellyttää menestystekijöiden aistimista ja herkkyyttä aikakauden vaatimuksille; Suomessa se merkitsi (resurssien ollessa rajallisia) verkottumista, kokonaisvaltaisuutta ja vuoropuhelua eri toimijoiden välillä.

Korostan 1950-luvun merkitystä kurssitoiminnan perustana: poliittisesti sirpaleinen aikakausi tiivistä keskeisten toimijoiden yhteistyötä kriisin hallinnassa ja uhkiin varautumisessa sekä huoltovarmuuden vakauttamisessa. Suunnitelmallisuus korostui. Poliittisissa johtopiireissä ja puolustusvoimissa oli tarve virittää maanpuolustus laajaksi, koko kansan asiaksi, johon liittyi sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden vakauttaminen. Yhteen hiilleen puhaltamiseen oli kasvettu taistelulentillä ja kotirintamalla. Perimmiltään kyse oli Suomen valtion asemoimisesta kasvun ja hyvinvoinnitielle, jossa vakaumus, varaus ja itsenäisyystahtoisuus olivat keskeisimpiä arvoja.

Palaan ”totaalisuuden” käsitteeseen. Kun ydinaseiden uhka oli tehnyt mahdollisesta sodasta koko kansaa koskettavan asian, nousi

maanpuolustuskeskusteluun mainittu ”totaalisuus”. Sodan ja rauhan kysymykset kuuluivat nyt jokaiselle kansalaiselle, ei vain sodan ammattilaisille. Suurvaltojen kaksintaistelu oli luonteeltaan totaalista. Aseellinen sodankäynnin rinnalla uutta oli aseeton sota: se oli jatkuva ja siinä taisteltiin ihmisen mielistä.

Tässä ideologisessa maaperässä kasvoi totaaliseen maanpuolustuksen suunnittelu. Se edellytti yhteistyötä siviili- ja sotilasviranomaisten välillä. Mukaan tulivat poliitikot, julkisen sanan ja talouselämän edustajat sekä ”henkisen työn tekijät”, tiedemiehet ja kirkon edustajat. Sotilaallisen puolustuksen rinnalla voimistui siviilipuolustus, taloudellinen puolustus ja psykologinen puolustus sekä väestönsuojeluun kuuluvat toimenpiteet. Kurssitoiminnalla oli poliittinen kontrolli: sitä johdettiin pääministerin kansliasta käsin puolustusneuvostossa. Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunta, (tuo salaperäinen MONK) oli käytännön toteutuksen sateenvarjotaho. Se koottiin ilmentämään valtiota pienoisuudessa: mukaan kutsuttiin pääesikunnan, siviili- ja sotilashallinnon edustajia sekä SAK:n, STK:n ja MTK:n edustajia sekä pian myös Naisjärjestöjen keskuslii-

ton puheenjohtaja. Käytännön toteutuksesta vastasi puolustusvoimat.

Ensimmäinen kurssi pidettiin noottikriisin varjossa 1961. Vuosikymmen sujui presidentti Kekkonen suhtautumista arvuutellen. Kekkonen, joka itse ei käynyt kursseja, valvoi toimintaa ja osallistujia tarkasti ja lopulta raimitti YYA-sopimuksen tulkinnan opetukseen. Kymmenen vuoden kokeiluajan jälkeen kurssitoiminta vakiintui 1970-luvun alussa, ja vuonna 1976 Kekkonen vieraili 60. valtakunnallisilla maanpuolustuskurssilla. Hänen tervehdyksestään, ”osallistujat edustavat kaikkia kansalaispiirejä ja yhteiskunnan eri aloja”, tuli legitiimi tunnuslause ilmentämään sitä, että työväenliikkeen kärkivaikuttajat (työmarkkinajärjestöt, sosialidemokraatit ja kansandemokraatit) oli integroitu kurssitoimintaan mukaan.

”Totaalisuus” tuotti sen, mikä suomalaisessa järjestelmässä on ainutlaatuista: maanpuolustus jalkautui kaikille valtionhallinnon aloille ja siviiliyhteiskuntaan. Vaikka käsitteet ovat muuttuneet, perusta on sama ja se säteilee edelleen kurssiopetuksen sisältöihin ja ydinajatuksen. Rinnakkain ovat sotilaallinen

maanpuolustus, henkinen, hallinnollinen ja taloudellinen maanpuolustus sekä väestönsuojelu. Toiminnan ja opetuksenavainsanaksi luotiin 1960-luvulla ”turvallisuuspolitiikka”. Sen avulla yhdistettiin modernisti maanpuolustus ja ulkopoliittika. Samalla neutraloitiin mielikuvaa, jonka mukaan armeijaa oli pidetty sodan jälkeen vanhan kansallistunteen ja oikeistolaisen ajattelun linnakkeena. Valtakunnalliset maanpuolustuskurssien opetus asemoitiin osaltaan presidentti Kekkonen ulkopoliittikan taakse – kurssien keskusteluilmapiiri säilyi silti vilkkaana. Maanpuolustuskorkeakouluyhdistyksestä oli 1970-luvulle tultaessa kehittynyt Suomen merkittävin turvallisuuspoliittisten keskusteluiden foorumi. Sama koski yhdistyksen Maanpuolustus -lehtä

National Defence Course? Käsite ei avaudu ulkomaisille keskustelukumppaneille. Aitutkertaista Suomen mallissa on valtionhallinnon eri tahojen välinen yhteistyö, joka on ollut näkynyt kurssiopetuksen ja soveltavan harjoituksen toteuttamisessa. Valtakunnallisten kurssien pääopettajat ovat edustaneet alansa parasta hallinnollista, akateemista tai sotilaallista osaamista. Ulkoasiain- ja puolustushallinto liittyvät edelleen 2000-luvulla turvallisuuspolitiikan alueella läheisesti toisiinsa, muodostaen keskeisen osan kurssiopetuksessa. Pohja luotiin Max Jacobsonin ja Lauri Sutelan toimesta. Alivaltiosihteeri Keijo Korhosen kaudella ulkoministeriön panos alkoi näkyä maanpuolustuskursseilla niin oppilaiden kuin opettajien, kuuntelijoiden ja puhujien puolella. Ulkoministeriön edustajien vaikutus kurssien suunnitteluelimissä on ollut huomattavaa, 1980-luvulla kansainvälispolitiikan asiantuntemusta saatiin myös alueellisille maanpuolustuskursseille.

Poikkeuksellista on myös ”teollisuuden” (elinkeinoelämän, yritysten) läsnäolo maanpuolustuskurssiopetuksessa ja –yhdistyksessä. Tässäkin historia antaa kehityksen. Maaperää muokkasi yhteinen sotakokemus ja tilanne sotien jälkeen. Monet reserviupseerit vaikuttivat tuolloin elinkeino- ja yrityselämän johtotehtävissä ja tämä verkottuminen leimasi sittemmin

maanpuolustustoimintaa. Puolustustaloudellista suunnittelukunnasta ja Huoltovarmuuskeskuksesta tuli valmiussuunnittelun päänäyttämöitä, tehtävänään kytkeä Suomen talouselämän osaamista ja voimavaroja kokonaisuomaanpuolustukseen ja siten osaltaan auttaa yhteiskuntaa varustautumaan mahdollisiin uhkiin, kriiseihin ja häiriötekijöihin poikkeusoloissa. Huoltovarmuuden ja väestönsuojelun tavoitteet kudottiin sisään toimintaan.

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen 50-vuotisen taipaleen kunniaksi haluan valottaa muutamia kurssimenestystarinan taustatekijöitä. Kiinnostavaa on, että kurssiformaatti on säilynyt lähes samana viisi vuosikymmentä. Maanpuolustuskurssien hahmon ja sisällön loi toimikunta, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Eversti P Ilmola (pj), Pääesikunta
 Everstiluutnantti T Olavi Lehti, Pääesikunta, operatiivinen osasto
 Everstiluutnantti E Setälä, Pääesikunta, koulutusosasto
 Majuri V Rusanen, Sotakorkeakoulu
 Kapteeni H Sarparanta, Pääesikunta, operatiivinen osasto
 Varatuomari, majuri N E Svartström, Suomen Työntekijäin Keskusliitto (PTSK)
 Dipl-ins, majuri V Haukilahti, Puolustustaloudellinen suunnittelukunta

Keskeisissä rooleissa olivat puolustusneuvoston yleissihteeri, eversti Ilmola ja varatuomari Svartström, jonka välityksellä saatiin runsaasti tietoa Ruotsista.

Vaikka muoto on lähes sama, muuttuvan tekijän kursseilla muodostaa reagointi kulloiseenkin kansainväliseen ja turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen; aluksi kylmän sodan tai ”kylmän rauhan” maailma, Suomen erityissuhde Neuvostoliittoon sekä Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueen turvallisuus- ja puolustuspoliittinen tilanne, Lähi-itä ja muut maailman kriisipesäkkeet. Merkittävä murroskohta – ja samalla poikkeuksellisen intensiteetin aika maanpuolustuskurssiopetuksessa – sijoittui 1990-luvulle, Neuvostoliiton romahdukseen ja Euroopan integraation sekä Balkanin sotaan.

Päiväjuhlassa esiintyivät Kaartin Soittokunta sekä Ylioppilaskunnan Laulajat. Juhlan lopussa nämä esittivät yhdessä Sibeliuksen Finlandian ennen juhlan päättänyttä Maamme-laulua

Myös 2000-luvun taistelu terrorismia ja muut uudet globaalit uhkatekijät ovat syventäneet kurssiopetusta.

Myytit ja perinteet

Maanpuolustuskurssien ympärille on kietoutunut oma traditiomaailmansa, myyttisyys ja salaperäisyyskin. Kurssikulttuuriin kuuluu tietty tapa toimia ja toiminnasta kasvanut kokemus, perinteet ja kokonaisuutta varjeleva, sukupolvelta toiselle siirtyvä hiljainen tieto jatkuvuuden takeena. Sukupolviin kuuluvat sekä maanpuolustuskurssien johtajat että itse kurssit, joita tähän mennessä on ollut 197. Perustekijät ovat seuraavat:

- sotilaskulttuurin nauttima arvostus suomalaisessa yhteiskunnassa
- puolustusvoimien rooli osana valtiorakentamista ja ”isänmaan kokonaisuutta”
- konsensus: maanpuolustushenki yhteiskuntapolitiikan osana
- eri hallinnonalojen tähänastinen sujuva yhteistyö

Mikä selittää maanpuolustuskurssien elinvoimaisuuden ja menestyksen edelleen 2010-luvulla? Jo 1960-luvulla Maanpuolustuskurssiyhdistyksen juhlavuosina syntyi kurssien oma kertomus- ja muisteluperinne, joka on siirtynyt sukupolvelta toiselle. Jatkuvuus korostuu. ”Kurssi johtaa itse itseään ja me annamme sille pohjan ja kehyksen”, tapaavat kurssinjohtajat sanoa. Kun kysytään kurssien vaikuttavuudesta, esiin nousee kuvauksia toiminnan ulkoisista muodoista, koulumaisuudesta, elämyksistä, sosiaalisesta yhteisöllisyydestä ja hyvästä hengestä. 25. Maanpuolustuskurssin oltermanni Olle Herold kuvasi vuonna 1981, ”jokainen meistä palaa varmaan usein muistoissaan siihen kaikkia osallistujia yhdistävään merkilliseen yhteenkuuluvaisuuden ja yhteisestä päämäärästä tietoisesta yksimielisyyden henkeen, jota arkipäivänkin toiminnoissa tarvitsimme niin usein.”

Onko menestystarina sattumaa vai tietoisien työn tulosta? Arvelen: sekä että. ”Perustajaisilla” oli sormituntuma yhteistyön tarpeellisuudesta ja kyky organisoida muodot

opetuksen ympärille. Puolustusvoimat toi sotilaskulttuurisen mausteen kurssitoimintaan. Kurssien johto kiinnitettiin upseerien käsiin ja kurssien käytännön järjestelyistä aiheutuvat kustannukset päätettiin maksaa puolustusvoimien varoista. Syntyi tapa toimia ja siihen kuuluva viesti. Kurssien järjestelyvastuuta ei puolustusvoimissa ole milloinkaan koettu rasitteeksi. Kurssien moitteetonta ja täsmällistä läpivientiä on pidetty kunnia-asiana.

Opetus, kuten muukin kurssitoiminta, on viidessä vuosikymmenessä muuttunut yllättävän vähän teemoista, joita Puolustusneuvostosa asemoitiin vuonna 1960:

- antaa eri aloilla johtavissa asemissa oleville siviili- ja sotilashenkilöille kokonaiskuva totaalisen maanpuolustukseen sisältyvistä seikoista
- ja siten edistää ja ohjata yhteistoimintaa näillä aloilla maan kokonaisedun vaatimusten mukaisesti
- sekä kohottaa eri alojen maanpuolustuksellista toimintavalmiutta

Kurssit kasvoivat perustamisvuodestaan lähtien osaksi suomalaista sotilaskulttuuria, sen toimintamalleja, arvoja ja traditioita. Tämän maailman siviilit kohtaavat kurseille tullessaan. Ammattisotilaiden arvostus on suomalaisessa yhteiskunnassa ollut eurooppalaisittain poikkeuksellisen korkealla. Sotilaskulttuurista kurssimaailmaan on siirtynyt toiminnan tehokkuutta, selkeyttä ja sujuvuutta. Asiaan kuuluu ryhmäkiinteyttä ja ryhmän vahvat perinteet, joita vaalitaan tarkasti. Rituaalit ja toistot sekä muotoon ja muodollisuuteen liittyvät asiat nousevat tärkeiksi, samoin hierarkkisuus. Sotilaskoulutuksen täsmällisyys ja alttius tuottaa perinteitä näkyvät maanpuolustuskurssien maailmassa ja saavat siviilien arvostusta.

Sotilaskoulutuksen avaintema on pelon voittaminen ja toimintakyvyn säilyttäminen. Kurssilla hitsaudutaan yhteen, heimoistutaan toimimaan yhdessä poikkeusoloissa. Harjoitus tekee mestarin, ja siihen kolmen viikon tiheä kurssi tarjoaa hyvän mahdollisuuden. Naissiviilit kohtaavat erilaisen maailman kuin miehet, joille armeija on käynyt tutuksi asevelvollisuusaikana. Naisille kurssit ja erityisesti internaattivaihe avaavat uuden ulottuvuuden; maskuliinisen, sotilaallisen ja puolustukselli-

sen. Reaktiota ovat tunneperäisempiä. Sodan ja puolustuksen viesti ymmärretään, hyväksytään tai torjutaan. ”Naiskysymys” onkin ollut maanpuolustuskurssitoiminnan keskeinen teema, joskin vasta 2010-luvulla kurssitettavien naisten määrä alkaa lähestyä tasa-arvon periaatetta.

Kurssikertomuksissa toistuvat muutamat, lähes myyttisiksi muodostuneet elementit. Niissä yhdistävät tiedolliset ja sotilaalliset sekä sosiaaliset ja elämykselliset ulottuvuudet. Alla olevat sitaattit on koottu 1960- ja 1970-luvun Maanpuolustus-lehdestä:

- ”Suomalaisen yhteiskunnan kriisivalmiuden kehittäminen ja tiedon siirtäminen aina laajemman kansalaisryhmän pääomaksi: kurssi on arvostettu operustapahtuma”
- ”Osallistujat edustavat kaikkia kansalaispiirejä ja yhteiskunnan eri aloja”
- ”Oikean maanpuolustushengen juurruttaminen yli puoluerajojen Suomen kansan johtohenkilöiden keskuudessa”
- ”Läheinen suhde kurssilaisten ja kurssin johdon välillä: kokemusten vaihto ja hyödylliset keskustelut”
- ”Edellisten kurssien käyneiden myönteiset kokemukset ja positiivinen asenne”
- ”Kaikkien mukana olevien pyrkimys kantaa heille kuuluvaa vastuuta Suomen kansan tulevaisuudesta”

Kurssit ovat, kuten sodat, kriisit tai uhkatilanteet, poikkeusaikaa. Opetusaikana muodostuu kurssikohtainen keskusteluilmapiiri, perinteet ja toimintatapa ja normit, jotka jatkavat elämistään kurssitapaamisissa. Vaikka perinnetietämys on vahva ja kurssijohto osaltaan vastaa sen tehokkaasta välittämisestä, jää tilaa riittävästi, jotta jokainen kurssi voi muodostaa oman identiteettinsä ja löytää sopivan kurssihengen.

Palaan lähtökohtaan: huumoriin. Nauru yhdistää ja tuottaa osaltaan kurssikulttuuria, vaikka selusta on vakava, kouluttaa virkamiehiä ja muita vastuullisia tahoja hoitamaan niitä tehtäviä, joita heille kuuluu mahdollisen kriisin ja poikkeusolojen aikana. Tieto, oppiminen ja täydellinen yhdessäolo ovat maanpuolustuskurssien menestyksen salaisuus viiden vuosikymmenen ajalta. Kurssimuoto on säilynyt lähes muuttamattomana, sulattaen sisäänsä sekä Euroopan

ja Suomen suuret murrokset että sodankäynnin ja kriisinhallinnassa tapahtuneet mullistukset. Opetuksen tavoitteena ollut totaalisen maanpuolustus loi kurssihengen perustan. Tänä päivänä puhutaan kokonaisuomaanpuolustuksesta – tavoite on sama: kurssit ylläpitävät tahollaan maanpuolustushenkeä sekä siihen sitoutuneita ihanteita ja arvoja. Kylmän sodan oloissa yksi teema nousi yli muiden, jonka 50. maanpuolustuskurssin oltermanni, toimitusjohtaja Jouko Rautakivi muotoili: ”Sanoisinkohan näin: me olimme eri piireistä, meidän poliittinen näkemys oli erilainen, mutta kuinka ollakaan – pääkysymyksestä Suomen – Isänmaan – turvaamisesta me olimme yhtä mieltä. Tämä kävi ilmi nimenomaan silloin, kun istuimme yhteisissä illanistujaisissamme – niin oluttuopinkin ääressä”.

Hyvä juhlayleisö,

2000-luvulla uudenlaisia ”turvallisuuden ja vakauden haasteita” muodostavat maailmassa näkyvä poliittinen ja taloudellinen eriarvoistuminen, terrorismi ja kumousliikehdintä, luonnonkatastrofit, kansalaisuus- ja vähemmistökysemykset sekä siirtolaisuus. Kokoan yhteen keskeiset teemat. Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toimintaan ja kurssikulttuuriin on heijastunut vahva yhdessä tekemisen perinne. Suomalainen tunnemaailmaa säätelee edelleen yhteisesti rakennettu historia ja tapa toimia; on koettu murhetta ja kriisejä yhdessä ja selvitty vaikeista ajoista. Pienessä maassa keskeisestä on politiikan toimijoiden, julkisen hallinnon, elinkeinoelämän, työmarkkinajärjestöjen ja median vuorovaikutus ja luottamuksellinen suhde. Maanpuolustuskurssit tarjoavat poikkeuksellisen foorumin tällaisen pohjatyön tekemiselle. Perustana on toisen osapuolen asiantuntemuksen arvostaminen, vahva usko yhteisen asian puolustamiseen ja keskustelun voimaan. Ja ennen kaikkea: ollaan ja toimitaan

yhdessä, valtiokokonaisuuden ja turvallisuuden puolesta.

Kuuden vuosikymmenen jälkeen sopii kysyä: mitä hyötyä maanpuolustuskurssista on ollut puolustusvoimille? Puolustusvoimain komentajien ja muiden sotilaiden puheissa ja kirjoituksissa on ollut rivien välitä luetuissa sama toive: Suomen kaltaisen pienen maan turvallisuuspoliittinen merkitys ei voi perustua runsaaseen ja teknistä huipputasoa edustavaan sotavarustukseen. Lähtökohtana tuli olla, kuten Maanpuolustuskorkeakouluyhdistyksen vuosikokouksessa keväällä 1977 puhunut kenraaliluutnantti P. Juntila totesi, ”omintakeisiin ratkaisuihin ja taktiikkaan, joka pyrkii saamaan niukasta ja osittain vanhentuneestakin mutta ehdottoman käyttökelpoisesta materiaalista irti sellaisen tehon, että hyvinkin koulutetut ja puolustus- tahtoiset joukot pystyvät omilla maasto- ja sääoloissa toimiessaan aiheuttamaan yllätyksiä erityyppiseen sodankäyntiin koulutetuille vastustajille”.

Kurssia tarvittiin yllämainitun omintakeisen suomalaisen puolustustahtoisuuden luomiseen. Kurssien perimmäisenä tavoitteena on osoittaa sotilaallisen toiminnan ja päätöksenteon taustoja siviileille ja kasvattaa yhteenhittautumista kriisitilanteissa.

Maanpuolustuskurssien maailma heijastaa suomalaisen yhteiskunnan 1900-luvun jälkipuolen vahvoja virtauksia. Sotilaallinen osaaminen yhdistyi siviilimaailman perusarvoihin. Kurssit ovat menestyneet, koska ne koskettavat sekä osallistujien tunnemaailmaa että tiedonnälkää. Kurssilla yhdistyvät taitavasti rationaalisuus ja emotionaalisuus, roolileikit ja ryhmäntyö sekä avoin, älykäs keskustelu. Kurssit muodostavat yhteishenkeä, johon kuuluu tehtävään kypsyminen, ja muutuvien identiteettien omaksumisen uusissa tilanteissa. 🌐

Maanpuolustuskurssiyhdistys ja Maanpuolustuskurssit juhlivat Finlandia-talolla 50-vuotista taivaltaan 19. toukokuuta 2011. Sain 128. Maanpuolustuskurssin isäntänä kutsun sekä päiväjuhlaan että aamupäivällä pidettyyn kurssien luottamusjohdolle suunnattuun tilaisuuteen. Molemmat tilaisuudet olivat hienoja ja Finlandia-salin täyttänyt päiväjuhla suorastaan komea. Varsinkin musiikkiesitykset olivat isänmaan parasta A-luokkaa.

Luottamusjohdon tilaisuudessa Maanpuolustuskurssien johtaja eversti Kim Mattsson käsitteli puheenvuorossaan muun muassa

kurssilaisten ikä- ja sukupuolijakautumaa eri vuosikymmeninä sekä kurssilaisten jakautumaa taustayhteisöittäin. Kurssilaisten keski-ikä on vähän noussut, naisia on jo lähes kolmasosa, ja elinkeinoelämän piiristä tulee enenevässä määrin osallistujia.

Eversti Mattssonin puheenvuoron jälkeen lyhyet kokemuksensa kurssista kertoivat oltermanni Yrjö Kopra (195. MPK), emäntä Taru Narvanmaa (196. MPK) ja isäntä Juha Hakola (182. MPK). Erityisesti naisnäkökulmaa ansiokkaasti valottaneen Taru Narvanmaan esitys jäi mieleen.

Kaikki luottamusjohdon esiintyjät olivat varsin tuoreilta kursseilta. Siksi onkin ymmärrettävää, että kurssin pääsihteerin tärkeä rooli jäi kaikilta mainitsematta. Pääsihteeri on luottamusjohdon keskeinen ja korvaamaton apulainen järjestettäessä kurssitapaamisia vuosien ja vuosikymmenten päästä itse kurssista. Uskaltaisn sanoa, että pääsihteerin mukana kurssit vuosien mittaan joko 'elävät tai kuolevat'.

Olisipa joku, vaikkapa kurssien nykyinen johtaja Mattsson, voinut heidän pyyteetöntä työtään myös vähän kehaistakin. Mattsson itse on saamani tiedon mukaan pääsihteerien ehdotonta parhaimmistoa.

*Kiitos hienoista jublista!
Matti Rantanen
128. MPK:n isäntä*

Maanpuolustusgolf 2011 pelattiin 31.5.2011 Hirsalassa

Vuoden 2011 Maanpuolustusgolf pelattiin jo vakiintuneena päivänä, toukokuun viimeisenä tiistaina, viime vuoden tapaan Hirsalassa. Pelaajia oli tälläkin kertaa täysi kentällinen eli 85 pelaajaa 22 joukkueeseen jaettuina. Sää oli kerrassaan mahtava ja vaikka golfkausi oli vasta avattu, oli Hirsalan kenttä erinomaisessa kunnossa. Kilpailun pääyhteistyökumppani oli tällä kertaa Sanoma News Oy, jolle vielä kertaalleen lämpimät kiitokset tuesta.

Kilpailun voitto meni hyvällä tuloksella joukkueelle Loukola/Aho/Saraste/Sundbäck. Toiseksi tuli joukkue Saarinen/Niemi/Korkiamäki/Hautaniemi ja kolmannen sijan pokasi joukkue Pesonen/Lind/Aula/Huttunen. Kaikki tulokset, kuin myös historiaa menneiltä vuosilta ja tietoa tulevista tapahtumista, on

löydettävissä Maanpuolustuskurssiyhdistyksen nettisivuilta.

Itse kilpailun, asiaankuuluvan huollon ja palkintojenjaon jälkeen Maanpuolustuskurssien johtaja eversti Kim Mattsson kertoi Maanpuolustuskurssien ja maanpuolustuksen ajankohtaisista asioista. Lopuksi pidettiin sääntöjen mukainen vuosikokous, jossa mm. valittiin työvaliokunta valmistelemaan seuraavan vuoden kilpailua. Jo nyt kuitenkin tiedetään, että ajankohta on perinteen mukainen (29.5.2012). Mukavan tapahtuman päätteeksi annettiin työvaliokunnan sihteerin tehtävästä luopuvalle Erkki Rissaselle raikuvat ja todella ansaitut aplodit kiitokseksi tehdystä ansiokkaasta ja pyyteettömästä työstä! Säämmme teidät jakelulistaamme.

Maanpuolustuksen 39. Erikoiskurssi järjestettiin aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten edustajille

Teknologia-asiantuntija Timo **Alasuvanto** Etelä-Savon ELY-keskus MIKKELI, virastopalvelupäällikkö Mauno **Haapala** Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus SEINÄJOKI, johtaja Ilkka **Horelli** Lounais-Suomen aluehallintovirasto TURKU, valmiuspäällikkö Markus **Huolila** Kainuun ELY-keskus KAJAANI, erityisasiantuntija Jarkko **Huovinen** Suomen Kuntaliitto HELSINKI, neuvotteleva virkamies Elina **Isokselä** Työ- ja elinkeinoministeriö HELSINKI, johtaja Tuula-Kaarina **Isosuo** Etelä-Suomen aluehallintovirasto HÄMEENLINNA, johtaja Sirkka **Jakonen** Itä-Suomen aluehallintovirasto MIKKELI, johtaja Harri **Kallio** Hämeen ELY-keskus HÄMEENLINNA, ylijohtaja Marja **Karvonen** Satakunnan ELY-keskus PORI, aluehallintoylijohtaja Marjatta **Kihniä** Lapin aluehallintovirasto ROVANIEMI, johtaja Jaana **Korhonen** Kainuun ELY-keskus KAJAANI, yliopettaja Jussi **Korhonen** Pelastusopisto KUOPIO, neuvotteleva virkamies Matti **Korkealehto** Valtiovarainministeriö HELSINKI, poliisijohtaja Sauli **Kuha** Poliisihallitus HELSINKI, valmiuspäällikkö Tuomo **Kärkkäinen** Keski-Suomen ELY-keskus JYVÄSKYLÄ, yritysasiintuntija Panu **Kässi** Keski-Suomen ELY-keskus JYVÄSKYLÄ, yksikön päällikkö Timo **Lehtiniemi** Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus OULU, pelastusylitarkastaja Seppo **Lehto** Lapin aluehallintovirasto ROVANIEMI, läänineläinlääkäri Hanna **Lounela** Pohjois-Suomen aluehallintovirasto OULU, viestintäpäällikkö Ulla **Niemelä** Pohjois-Suomen aluehallintovirasto OULU, ylijohtaja Ari **Niiranen** Pohjois-Karjalan ELY-keskus JOENSUU, ylitarkastaja Alpo **Nikula** Sisäasiainministeriö HELSINKI, apulaisjohtaja Rolf **Nyström** Uudenmaan ELY-keskus HELSINKI, ylijohtaja Antti-Jussi **Oikarinen** Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus SEINÄJOKI, johtaja Kirsi **Paasikoski** Lounais-Suomen aluehallintovirasto TURKU, teollisuusneuvos Marja-Riitta **Pihlman** Työ- ja elinkeinoministeriö HELSINKI, ylijohtaja Rita **Piirainen** Uudenmaan ELY-keskus HELSINKI, valmiuspäällikkö Jyrki **Pitkänen** Kaakkois-Suomen ELY-keskus KOUVOLA, viestintäpäällikkö Auli **Posti** Itä-Suomen aluehallintovirasto MIKKELI, ylijohtaja Kari **Pääkkönen** Kainuun ELY-keskus KAJAANI, everstiluutnantti Juho **Raulo** Päijät-Hämeen aluetoimisto LAHTI, yksikön päällikkö Kirsti **Riihelä** Etelä-Suomen aluehallintovirasto KOUVOLA, johtaja Antti **Rinta-Porkkunen** Kaakkois-Suomen ELY-keskus KOUVOLA, yksikön päällikkö Tapani **Rossi** Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus OULU, ylitarkastaja Mikko **Saarinen** Valtiovarainministeriö HELSINKI, hallintojohtaja Matti **Salo** Pirkanmaan ELY-keskus TAMPERE, johtaja Tarja **Savea-Nukala** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto VAASA, ylijohtaja Pekka **Savolainen** Hämeen ELY-keskus LAHTI, kehitysnsinööri Jarmo **Siekinen** Pohjois-Savon ELY-keskus KUOPIO, johtaja Heikki **Siirilä** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto VAASA, johtaja Maria **Siurua** Pohjois-Suomen aluehallintovirasto OULU, everstiluutnantti Veli **Sulkava** Länsi-Suomen Sotilasläänin Esikunta HÄMEENLINNA, ylijohtaja Kaj **Suomela** Pohjanmaan ELY-keskus VAASA, hallintojohtaja Stefan **Söderqvist** Pohjanmaan ELY-keskus VAASA, yksikön päällikkö Juha **Tapio** Lapin ELY-keskus ROVANIEMI, johtaja Risto **Timonen** Varsinais-Suomen ELY-keskus TURKU, yksikön päällikkö Vesa **Toivola** Etelä-Savon ELY-keskus MIKKELI, yliopettaja Pertti **Tolonen** Pelastusopisto KUOPIO, toiminnanjohtaja Pekka **Tuunanen** Maanpuolustuskoulutus ry HELSINKI, ylijohtaja Leena **Vestala** Pirkanmaan ELY-keskus TAMPERE, ylijohtaja Kari **Virrinta** Pohjois-Savon ELY-keskus KUOPIO, hallintojohtaja Taina **Vuorinen** Varsinais-Suomen ELY-keskus TURKU, yli-insinööri Hannu **Wirola** Pirkanmaan ELY-keskus TAMPERE ja yksikön päällikkö Altti **Ylitalo** Satakunnan ELY-keskus PORI.

Maanpuolustuksen 89. ja 90. Jatkokurssi

Maanpuolustuksen **89. Jatkokurssi** toimeenpantiin 24. – 25. 5. 2011. Pääosa osanottajista edusti kursseja 177. ja 178.

Maanpuolustuksen **90. Jatkokurssi** toimeenpantiin 23. – 24. 8. 2011. Pääosa osanottajista edusti kursseja 179. ja 180.

Perinteiseen tapaan, osanottajille, joiden pääkurssista oli pääsääntöisesti kulunut viisi vuotta, annettiin kahden päivän aikana mahdollisimman kattava päivitys muun muassa puolustusjärjestelmämme rakenteesta ja maamme kokonaismaanpuolustuksen – ja turvallisuuden uusimmista järjestelyistä sekä sisäisen turvallisuuden kehitysnäkymistä. Lisäksi tarkasteltiin Kiinan ja USA:n suhteiden kehitysnäkymiä.

Luentojen lisäksi kurssilaiset tutustuivat maavoimien kalustoon ja toimintaan Santahaminassa sekä Suomenlahden meripuolustusalueen tehtäviin ja merimiinakalustoon miinalautalla merimatalla Santahaminasta Eteläsatamaan.

89. JK:n osanottajat ja eversti Jukka Valkeajärvi keskustelemassa varusmiesten kanssa toimintanäytöksen jälkeen Santahaminassa.

90. JK käskynjaolla ennen laivaan nousemista

Maanpuolustuksen 50. ja 51. Täydennyskurssi

Maanpuolustuksen **50. Täydennyskurssi** toimeenpantiin 27.5.2011 ja **Maanpuolustuksen 51. Täydennyskurssi** 26. 8. 2011. Pääosa osanottajista edusti vuoden ensimmäisellä täydennyskurssilla kursseja 159 ja 160 sekä vuoden toisella täydennyskurssilla kursseja 161 ja 162.

Yksipäiväisen tapahtuman aikana osallistujille annettiin erittäin tiivis tietopaketti kokonaismaanpuolustuksen- ja turvallisuuden uusimmista järjestelyistä. Luentokokonaisuuteen kuului myös esitykset puolustusvoimiemme suorituskyvystä ja sen kehittämisestä, sisäisen turvallisuuden tilanteesta ja kehitysnäkymistä ja huoltovarmuudesta sekä kansainvälisestä tilanteesta.

Alueellisten maanpuolustuskurssien neuvottelupäivät

Alueellisten maanpuolustuskurssien neuvottelupäivät järjestettiin Vaasassa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ylläjohtaja Jorma Pitkämäen isännöimänä 16.-17. 8. 2011.

Neuvottelupäivillä kuultiin ajankohtaiset esitykset alueellisten maanpuolustuskurssien toiminnasta sekä suunniteltiin niiden tulevaa toimintaa.

Alueellisten maanpuolustuskurssien neuvottelupäivien osallistajat Maaherran talon edessä Vaasassa

Turvallinen Suomi – Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta

Turvallinen Suomi – Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta – julkaisu uudistaa edellisen, kymmenennen painoksen Tietoja Suomen Kokonaismaanpuolustuksesta 2006. Näin julkaisu pitää yllä kokonaisturvallisuuden jo käsitteeksi muodostuneen ”avainkirjojen” vuosikymmenien jatkumoa.

Verkkajulkaisu ja siihen perustuva tiivistelmäkokoelma noudattelevat kokonaisturvallisuutta ohjaavien linjausten – kuten Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 (YTS) – ajattelua. Julkaisu kattaa kokonaismaanpuolustuksen kaikki osa-alueet. Sen artikkelit syventävät eri alojen haasteita ja ratkaisuja valtioneuvoston viimeisimmän periaatepäätöksen,

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian tarjomiin periaatteisiin.

Julkaisu on tarkoitettu palvelemaan kattavasti mahdollisimman useita kokonaisturvallisuudesta kiinnostuneita: maanpuolustuskursseilaisia, opiskelijoita, tutkijoita ja alan harrastajia. Samalla sen tarkoitus on antaa turvallisuustietoa kaikille kansalaisille.

Verkkajulkaisun tiivistelmäkokoelmasta on otettu pieni painosmäärä ja sitä jaetaan syksyllä 2011 – keväällä 2012 valtakunnallisten maanpuolustuskurssien, Etelä-Suomen alueellisten maanpuolustuskurssien sekä kirjoittajien ja toimituskunnan käyttöön. Vedoksesta otetaan uusittu painos verkkajulkaisun päivittämisen jälkeen yleisen maanpuolustusopetuksen sekä muun kohderyhmän käyttöön vuonna 2012.

Turvallinen Suomi – Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta – julkaisu löytyy kokonaisuudessaan internetistä osoitteesta www.mil.fi/kokonaisturvallisuus.

Verkkajulkaisua päivitetään tarvittaessa ja sitä hyödynnetään eri alojen turvallisuuskoulutuksessa.

Maanpuolustuskorkeakoulu
Maanpuolustuskurssit
PL 7
00861 Helsinki

ISBN 978-951-25-2251-4
ISBN PDF 978-951-25-2252-1

www.mil.fi/kokonaisturvallisuus

Tuleva toiminta kesä–syksy 2011

Valtakunnallinen kurssitoiminta

198. Maanpuolustuskurssi	19.9.–12.10.2011
199. Maanpuolustuskurssi	7.–30.11.2011
40. Maanpuolustuksen erikoiskurssi (suurlähettiläät)	7.–8.12.2011

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous	3.11.2011
Maanpuolustus -lehti ilmestyy joulukuussa.	

Kevät- ja kesäkauden aikana toimituksen tietoon on tullut seuraavat kurssitapaamiset ja –koulukset, jotka on pidetty 26.8. mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamisista julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitannut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä.

55.–58. Maanpuolustuskurssit vierailivat 31.5. Sotilaslääketieteen Keskuksessa Lahdessa.

Maanpuolustuskurssi 61 on vuodesta 1976 kokoontunut 35 vuoden aikana joka vuosi täydentääkseen ja ajankohtaistaakseen peruskurssinsa opetusta. Kaksi vuotta sitten kurssi vieraili Turun Heikkilän kasarmilla perehtyäkseen Merivoimiin ja sen tulevaisuuden näkymiin. Viime vuonna vuorossa olivat maavoimat Mikkelissä ja toukokuussa 2011 kurssin edustajat saivat majuri Jukka Tirkkosen johdolla perusteellisen tietopaketin Ilmasotakoulun toiminnoista koulun uudessa, edustavassa ja uudenaikaisimmalla tietotekniikalla varustetussa rakennuksessa Tikkakoskella sekä lisäksi Tukilentaluuvueesta. Kurssilaiset vierailivat myös historiallisesti arvokkaan ja monipuolisen kokoelman käsittävässä Keski-Suomen Ilmailumuseossa.

Kurssin edustajat osallistuivat niin ikään Maanpuolustuskurssiyhdistyksen 50-vuotisjuhlallisuuksiin sekä kurssien johdon tilaisuuteen ja sitä seuranneeseen pääjuhlaan Finlandia-talolla että iltatilaisuuteen Sokos Hotelli Presidentissä. *Eva-Christina Mäkeläinen*

MPK 61:n edustajat Tikkakoskella toukokuussa 2011. Kuvassa lääkintöneuvos Kari Pulkkinen, pääemäntä suurlähettiläs Eva-Christina Mäkeläinen, oltermanni johtaja Juhani Laapio, kansliapäällikkö Eino Keinänen, taluspäällikkö Tauno Marjala, valtiotiet.kand. Karl-Johan Brunström ja Tukilentaluuvueen esittelijä kapteeni Antti Parviainen

67.–70. Maanpuolustuskurssien tapaaminen järjestettiin 23.5. Santahaminassa.

71.–72. Maanpuolustuskurssit kokoontuivat 10.5. Katajanokan Kasinolla.

Maanpuolustuskurssi 110 kokoontui 5.–6.8 Lahdessa Hämeen Rykmentin tiloissa. Olimme runsaslukuisesti mukana oltermanni Raimo Tantun ja kurssin pääsihteerin, kenraaliluutnantti evp Olavi Jäppilän organisoimassa kokoontumisessa 17 kurssilaisen ja 11 avecin voimalla. Hennalan varuskunnan omaleimaisuus antoi monipuoliset puitteet tutustua toimintoihin, joita ei muilla varuskuntapaikkakunnilla ole. Kokonaiskuvan saimme eversti Mikko Myllykankaalta, joka osasi paitsi asian, myös elämänläheisen ja kuulijoita aktivoivan esitystavan.

Pääpaino oli sotilaslääketieteeseen ja puolustusvoimien Urheilukouluun tutustumisen Pääesikunnan alaisen Sotilaslääketieteen keskuksen johtajan, lääkintäeversti, lääket.tri Simo Siitosen ja hänen organisaationsa asiantuntijoiden avulla saatiin hieno läpileikkaus meille suurelta osin tuntemattomasta alueesta. Mieliimme jäi syvä ja lisääntyvä huoli kahdesta ongelmakohtasta nykyaikokaiden osalta: aleneva fyysinen kunto ja mielenterveysongelmat. Kuulimme hyvin ansiokkaat esitykset sotilasoperaatioissa syntyvien vammojen hoidosta ja niihin liittyvästä koulutuksesta sekä kotimaassa että ulkomailla, tällä hetkellä Afganistanissa olevien sotilaidemme osalta. Erittäin vaativaa potilassimulatio-koulutusta annetaan sotilaskoulutuksen lisäksi pelastus-, poliisi- ja sairaalahallinnon alalla toimiville.

Puolustusvoimien Urheilukoulun toimintaa esitteli valmennuspäällikkö Tommi Ojanen. Tarkkojen fyysiseen ja henkiseen kuntoon paneutuvien testien jälkeen kouluun valitaan vuosittain kahdessa saapumiserässä yhteensä noin 150 varusmiestä vuodessa. Kukaan urheilulajiryhmään kuuluvilla on oma

lajikohtainen valmentajansa ja urheilutoiminnan vaatima aika koko varusmiespalveluksesta on noin 60%. Muun ajan puitteissa urheilukouluun valitut saavat normaalin taistelija-koulutuksen painotettuna ensisijaisesti tiedustelutoimintaan.

Kurssisiskomme Anneli Taina piti laaja-alaisen esitelmän aiheesta ”Kokonaisturvallisuuden kehitys”. Hän on ollut jäsenenä ns. Hallbergin komiteassa laatimassa raporttia Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta.

Päivä kasarmialueella päättyi ajateltavaa antaneeseen kiertokäyntiin sotilaslääketieteen museossa. Katsellessamme tähän alaan liittyviä laitteita ja menettelytapoja mm. viime sotien ajoilta, ei voi lakata ihmettelemästä, millaisilla nykykatsumuksen mukaan alkeellisilla mutta asianmukaisilla välineillä pelastettiin varmasti tuhansien sotilaidemme henki.

Kurssitapaaminen päättyi perinteiseen golfkisaan, jossa avecin voiton vei Leena Karessuo ja kurssiveljien osalta Tor Sonntag.

Juhlakurssimme on ottanut käyttöön lahjatalun, johon on painettuna kurssiveljemme Aarni Krohnin 1989 sanoittama marssilauluruno ”Suomalainen maanpuolustaja”. Taulun ensikappaleet luovutettiin Sotilaslääketieteen Keskukselle ja Urheilukoululle. Aarni Krohnin runon loppusäe kuuluu: ”Tätä yhteistä Suomea - muistojen ja leivän Suomea - me yhdessä, miehet ja naiset, puolustamme, varjelemme, etukäteen suojelemme. Ja varmuuden vuoksi aivan, varuillamme olemme”.

kirjurina Juhani Auramo

Kurssi 110:n jäsenet avec kokoontuneina Sotilaslääketieteen muistomerkin eteen Lahden Hennalassa

Maanpuolustuskurssi 124 pääsihteerinä Ari Puheloinen on kohonnut Puolustusvoimien komentajaksi. Hyvä kurssihenki on kautta vuosien vahvistunut, ja siitä lankeaa suuri kiitos kurssin koko johdolle. Niinpä ei ollut vaikeaa tehdä yksimielistä päätöstä pitää kurssin 20-vuotisjuhla Pääesikunnassa ensi vuonna. Siitä päätettiin kurssitapaamisessa 11.5. vierailulla RUK:ssa Haminassa ja Kotkan Merimuseossa. Hienon kevätpäivän päätteeksi nautittiin maittava päivällinen Neste Oil'in vieraana Espossa. *Heikki Rautvuori*

RUK:n portailla kurssi 124 edustajat Edessä vasemmalta: Jyrki Laurinmäki, Hilikka Häkklä, oltermanni Heikki Karppinen, kurssin pääsihteerinä, kenraali Ari Puheloinen

Keskellä vasemmalta: Reijo Lähteenmäki, Matti Höysti, Alpo Tuurnala, Esko Tanhuanpää

Ylhäällä vasemmalta: Matti Salminen, Pertti Tuhkanen, Heikki Kleemola, Arto Nokkala, Jorma Hämäläinen ja Heikki Rautvuori

Kuva: Kirsi Lauri

Maanpuolustuskurssin 131 matka Islantiin 9.–13.4.

Kurssimme oltermanni Timo Summa toimii EU:n edustajana Islannissa. Hänen aloitteestaan ja hänen ansiostaan kurssilaisille avautui ainutlaatuinen mahdollisuus tutustua ”satujen saareksi” kutsuttuun Islantiin.

Timo mahdollisti meidän saada sisäpiiritietoa maan EU-valmisteluista, Nato- ja turvallisuuspolitiikasta ja vähän historiastakin. Matkan aikana syntyi hyvä kokonaiskuva Islannista.

Timo ja kurssiveljemme Kaarlo Jännäri kävivät läpi vuoden 2008 pankkiromahduksen seuraukset ja selviytymisstrategian. Myös Islannin EU-jäsenyyteen liittyvän prosessin monitahoisuus tuli selkeästi esille.

Useat meistä oli ensimmäistä kertaa Islannissa. Matkan anti oli todella ainutlaatuinen, sillä tavallisella turistilla ei ole mahdollisuutta päästä niihin paikkoihin, jotka kurssilaisillemme avautuivat. Tästä erityinen kiitos kuuluu Timolle. Saimme olla mahtavalla päivällisellä hänen kotonaan ja kuulla geologi Ari Trausti Gudmundssonin mielenkiintoisen esityksen Islannin geologiasta.

Käyntipaikkajamme olivat: EU:n edustusto, Kulttuuritalo, Konferenssi- ja konserttitalo Harpa, Islannin asutuse museo, Islannin rannikkovartio- ja siviilisuojelukeskus, Ulkoministeriö ja Suomen suurlähetystö suurlähettiläs Ari Tasasen isännöimänä.

Omalle tutustumiselle oli varattu viimeinen päivä. Useimmat valitsivat koko päivän kiertomatkan, jolloin kiinnostavien kohteiden, kuten Tingvallavatni-järvi, geysirit, tulivuoret ja Althingin muinainen parlamenttipaikka lisäksi saimme nauttia kauniista auringonpaisteesta.

Yhteenvetona on helppo todeta, että matka oli kaikilta osin onnistunut, hyödyllinen ja mieleenpainuva.

Martti Ojares ja Veikko Lappalainen

137. Maanpuolustuskurssin vuositapaaminen järjestettiin 12. 8. Kouvolassa kurssin pääsihteerin, kenraalimajuri Jukka Pennasen kutsumana. Ohjelmassa oli muun muassa tutustuminen Itä-Suomen sotilaslääniniin, Utin jääkäriyrykmenttiin sekä syksyn muotitrendeihin Muotitalo Pennasessa. Päivä päättyi Miljazz konserttiin Kasarminmäen Rykmenttipuistossa.

141. Maanpuolustuskurssi kokoontui 26.5. ulkoasiainministeriössä kurssitoverin, suurlähettiläs Birgitta Stenius-Mladenovin emännöidyssä.

145. ja 146. Maanpuolustuskurssin yhteinen kurssimatka suuntautui keväiseen Mikkeliin keskiviikkona 4.5. Seurueemme koko supistui lopulta 14 henkeen.

Matkan ensisijaisena kohteena oli Maavoimien Esikunta, joka on ollut kurssimme mahdollisten vierailukohteiden listalla jo parin vuoden ajan. Mikkelin kolmen sodan päämajakaupunki tarjosi toki paljon muutakin tutustumisenarvoisia kohteita ja nähtävää.

Ensimmäinen kohteemme oli Etelä-Savon maakuntaliitto ja sen aivan Mikkelin keskustassa sijaitsevat toimitilat. Isäntämme, maakuntajohtaja Matti Viialainen kertoi kevyen lounaan jälkeen ”Uusiutuva Etelä-Savosta - Saimaan maakunnasta”. Mielenkiintoisen ja hyvin myönteissävyisen esityksen keskeisiä johtopäätöksiä olivat, että Itä-Suomen vetovoima ja kilpailukyky on saatava nousuun. Uuden hallituksen ohjelmaan on saatava aiesopimus, jossa yhteinen tahtotila ja keskeiset viiden vuoden hankkeet on kirjattu. Venäjän ja Pietarin alueen vaurastuminen on hyödynnettävä ja rajanylityspaikkoja lisättävä. Myös EU:n ja Venäjän välinen viisumivapaus olisi 155 000 asukkaan maakunnan ja koko Itä-Suomen etu. Nurkkakuntaisuudesta olisi luovuttava ja yhteiset edut ja koko alueen menestys saatettava etusijalle. Alueen kunta- ja palvelurakennetta on uudistettava sekä aluejakoja selkeytettävä. Saimaa matkailusta tulee saada Lapin tapaan ympärivuotinen. Kahdesta yliopistosta ja ammattikorkeakoululiittoumasta on saatava opetuksen ja tutkimuksen kärki ja osaavan työvoiman lähde sekä vetovoimatekijä. Pääliikenneväylät ja radat on saatava koko pituudeltaan kuntoon. Itä-Suomi nojaa neljään menestystekijään, metsään, matkailuun, metallin, teknologian ja osaamisen kokonaisuuteen sekä Venäjän ja Pietarin vaikutukseen. Maakuntajohtaja sai kuulijat vakuuttuneiksi visionsa selkeydestä ja toteuttamismahdollisuuksista sekä erityisesti oman asenteensa myönteisyydestä.

Jatkoimme kolmen korttelin matkan kävelen Päämajamuseolle, jossa museotoimenjohtaja Matti Karttunen oli isäntämme. Museo ja Mikkelin keskuskansakoulu muodostavat elävän ympäristön, jossa koulutyö ja lasten iloinen välituntikirmailu ovat tätä päivää. Hyvin johdetun museokierroksen aikana, johon

myös viestikeskus Lokki kuului, päivitimme sotiemme keskeiset tapahtumat. Kolmen sodan päämajakaupunkiin kohdistui merkittäviä vastatoimia vain talvisodassa, jolloin muun muassa loppiaisaattona 5.1.1940 kaupunkia pommitettiin rajusti ja aiheutettiin merkittäviä tulipaloja ja vaurioita. Noin 30 henkilöä menehtyi. Jatkosodassa kaupunki, ylipäällikkö ja ylin sodanjohto saivat olla lähes rauhassa eikä merkittävää desanttitoimintaa esiintynyt. Museon vaihtuvan näyttelyn sota-ajan lehtimainokset herättivät myös mielenkiintomme. Jatkosodan ajan mainosten käyttämä kieli korosti isänmaallisuutta ja kaikkien yhteistä vastuuta tulevaisuudesta.

Kolmas rastimme oli maavoimat ja niiden esikunta, jonka esittelyt tapahtuivat Savon prikaatin entisen sotilaskodin saneeratuissa, valoissa ja avarissa tiloissa. Maavoimien operaatiopäällikkö prikaatikenraali Veli-Pekka Parkatti oli isäntämme. Parkatin mukaan noin 250 henkilön esikunta on kotiutunut hyvin Mikkeliin ja Karkialammen varuskunta-alueelle. Toimintakulttuuri on runsaan kolmen vuoden aikana selkiytynyt ja henki muodostunut erityisen hyväksi. Yhteistoiminta ja suhteet ympäröivän yhteiskunnan kesken toimivat mainiosti.

Maavoimat vastaa valtakunnan maa-alueen puolustamisesta. Rauhan aikana tämä merkitsee maapuolustuksen suorituskyvyn suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja käyttöä. Lisäksi maavoimat antaa virka-apua ja tukee muita viranomaisia yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa. Myös kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden toteuttaminen kuuluu maavoimien tehtäviin. Maavoimat tukee muita puolustushaaroja suunnittelemalla sekä toteuttamalla asevelvollisten kutsunnat ja valvonnan sekä järjestämällä yleishuollon palvelut kaikille puolustushaaroille ja puolustusvoimien laitoksille.

Maavoimien suorituskyky rakentuu neljästä tärkeästä osatekijästä; johtamisesta, liikkuvuudesta, tulivoimasta ja suojasta. Kaikkia osatekijöitä kehitetään tasaisesti ja varustamisessa otetaan huomioon aselajikohtaiset tarpeet. Maavoimien kehittämissuunnitelma ohjaa kehittämistä kokonaisuutena. Kehittämisen painopiste on vuosikymmenen alkujaksolla alueellisten joukkojen suorituskykyjen kehit-

tämisessä. Alueelliset joukot suojaavat avainkohteita ja puolustavat tärkeitä maastonkohtia koko valtakunnan alueella. Huoli kohdistuu siihen, missä määrin alueelliset joukot kyetään jatkossa ylläpitämään ja varustus korvamaan nykyisin rahoituskehyksin vanhan materiaalin käyttöä takarajan läheisyydessä yllättävänkin nopeasti.

Operaatiopäällikön mielenkiintoinen ja selkeä esitys kirjoitti moniin kysymyksiin, jotka koskivat EU:n taistelujoukkoja, niiden koulutusta ja käyttöä, esitettyä kodinturvajoukkojen perustamista ja mahdollista roolia sekä reservin tehtäviä ja käyttöä sen eri ikävaiheissa. Selkeät ja avoimet vastaukset tyydyttivät.

Vierailupäivämme päättyi Mikkelin klubilla nautittuun Marskin menun mukaiseen illalliseen laatuajasteluun. Mainio ruoka, leppoisa seura ja antoisat keskustelut viivästyttivät kotimatkamme alkua puolella tunnilla. Kahden kurssin onnistunut ja 145. MPK:n 16. tapaaminen oli ohi. Jo perinteeksi muodostunut raupallinen odottaa jälleen syksyllä.

145. MPK:n pääsihteerinä Vesa Tervo

145. ja 146. MPK Mikkeli 2011

Maanpuolustuskurssi 147 kokoontui kurssin pääsihteerin, ylijohtaja Esa Pulkkinen kutsusta Puolustusministeriön tiloihin 13.6. Paikalle saapui 14 kurssilaista.

Puolustusministeriön kansliapäällikkö, kenraaliluutnantti Arto Rätty piti ytimekkään esityksen Suomen puolustuksen haasteista tulevina vuosina. Perusteelliselle puolustusvoimauudistukselle on vahvat perusteet.

Oman kurssimme aikana tehtiin päätös hankkia helikoptereita puolustusvoimien käyttöön. Nyt yli kymmenen vuotta tuosta päätöksestä puolustusvoimat on saamassa uudet NH-90 helikopterit täysimääräisesti käyttöönsä. Everstiluutnantti Janne Jaakkola, joka ennen tuloaan puolustusministeriön palvelukseen, toimi pataljoonan komentajana Utin Jääkäriyrykmentissä, piti mielenkiintoisen esityksen helikoptereiden käytöstä. Meidät hän vakuutti helikoptereiden käyttökelpoisuudesta moniin eri tehtäviin suomalaisissa olosuhteissa.

Oltermannimme Jorma Piippo totesi illan päätteeksi että kurssitapaamisia pitää järjestää useammin. Tärkeätä eivät ole puitteet, vaan kokoontuminen yhteen. *Esa Pulkkinen*

150. Maanpuolustuskurssin strateginen informaatiokoukkaus suuntautui toukuuun 17. ja 18. päivinä itäisen naapurimme suurkaupunkiin, Pietariin. Tukena kurssin energisellä iskujoukolla oli jo lähes perinteen mukaisesti valikoitunut avec-ryhmä. Suurvaltastrategiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvän tiedonjonon lisäksi matkan päämääränä oli testata Pietarin Nevsky Centre- kauppakeskuksen hinta- ja palvelutaso

sekä maailmanvalloituksensa aitoon Nokiatyöliiniin aloittaneen Stockmann-konsernin hyökkäyssuunnat. Operatiivisen taustan hahmotteli matkan taustakoordinaattori, kurssiveli Hannu Penttinen, jota kenttätasolla avusti Stockmann- tavaratalon viehättävä johtaja, Eija Vartila. Ensimmäinen ilta ja yö huipentuivat gruusialaisen ravintolan ylenpalttiseen tarjoiluun, jonka innoittamana kurssin kielenhuoltajaveli Arvi Lind onnistui ylevässä kiitospuheessaan yhdistämään elämämme suuret mysteerit; ajankulun, kuoleman ja seksin.

Seuraava päivänä ryhmään kohdistui täsmäiskujen informaatiovyöry, josta selvitettiin kutakuinkin tappioita. Pääkonsulin sijaisen Pirjo Tulokkaan johdolla Venäjän tilanteen kartoittivat poliisin, RVL:n ja viisumiyksikön edustajat sekä sotilasasiamies Pentti Forström ja Venäjälle erinomaisesti sopivan tittelin omaava julkisuusdiplomatiakoordinaattori Niko Nurminen. Operaation kohokohta koettiin Pietarin upeassa Upseeritalossa, jossa Venäjän armeijan Läntisen sotilaspiirin huipumies, koulutuspäällikkö, kenraalimajuri Dorogovtsev Vasili Andrejevits yllättävänkin avoimesti perehdytti ryhmän Venäjän armeijan uudistussuunnitelmien yksityiskohtiin.

Siitä sai ryhmänjohtaja Sakari Honkamaakin aiheen todeta kuinka suuresti maittemme puolustusvoimien kehityssuunnat näyttävät yhtenevän. Tosin eri mittasuhteissa, hän huomautti, mikä jätti sopivasti tulkinnanvaraa puoleen tai toiseen.

Suureen tarpeeseen tuli nyt hetken henkinen lepotauko Suomi-talon Kulttuuri- ja tiedepoliittisessa Instituutissa. Sen jälkeen ryhmä oli valmis, mutta vielä yksi este oli raivattava tieltä ennen ratakiittäjä Allegro-junaan nousua. Se oli Pietarin katujen ”liikenne”, mikä termi Pietarissa on tietysti sikäli harhaanjohtava, että se yleensä edellyttää jonkun liikkumista. Mutta niin vain tämänkin vaikea operaatio oli lopulta takanapäin. Kerätyn informaation turvallisuuspoliittisotilaallinen hyödyntäminen jää tosin muille, sillä iskuryhmä 150:llä on mieles- sä jo toiset jutut. *Rauli Parmes*

151. Maanpuolustuskurssi kokoontui 9.5. Kaartin korttelin vartiotuvassa kurssiveljemme, kansliapäällikkö Arto Rädyn isännöimänä. Arton mielenkiintoinen alustus puolustushallinnon nykytilasta, ja sen tulevaisuuden haasteista kirvoitti vilkkaan kysymys- ja keskusteluseSSION, jota täydensi kurssiveljemme, lääkintäkenraalimajuri Pentti Kurosen selvitys onnistuneen palvelutuotannon uudistuksen toteuttamisesta. Saadut vastaukset ja kommentit vakuuttivat meidät siitä, että tuore kansliapäällikkö on solahtanut kitkattomasti uuteen tehtävänsä. Kurssi kiittää lämpimästi Artoa saamastamme henkisestä ja fyysisestä vieraanvaraisuudesta. *Juhani Hyötyläinen*

152. Maanpuolustuskurssi kokoontui kevät-tapaamiseen 18.5. Tuusulassa. Tutustuimme Puolustusvoimain Kansainväliseen Keskukseen (FINCENT) sen johtajan everstiluutnantti Jukka Tuonosen opastuksella. Vierailu täydensi erinomaisella tavalla aikaisempia jatko-opintojamme Kriisinhallintakeskuksessa Kuopiossa (Maanpuolustus 1/2011).

Iltapäivällä vierailimme Ilmatorjuntamuseossa, jossa oppaanamme toimi näyttelyn ilmeisen läpikohtaisesti tunteva teknikkokapteeni Matti Kulmala.

Kari Airaksinen, oltermanni

156. Maanpuolustuskurssi kokoontui 17.5. kurssiveli, toimitusjohtaja Tapio Kuulan isännöimänä Fortum Oyj:n tiloissa Espoon Keilaniemessä.

157. Maanpuolustuskurssin tapaaminen järjestettiin 24.5. Patrian Hämeenlinnan toimipisteessä kurssiveljen, toimitusjohtaja Heikki Allosen kutumana.

161. Maanpuolustuskurssin matka suuntautui 16.8. Savon kunniakkaille maille. Tutustumiskohteina olivat muun muassa Maavoimien esikunta, Päämajamuseo ja Haapaniemen kadettikoulu.

164. Maanpuolustuskurssi kokoontui 10.5. kurssiveli Henri Buchtin johdolla tutustumaan Motonet-yritykseen sekä keskustelemaan ajankohtaisista kokonaisuun puolustuksen kysymyksistä ja nauttimaan herkullisen päivällisen. Aloitimme tapaamisen liittymällä Motonetin kanta-asiakkaksi samalla kun tutustuimme tavaratalopäällikkö Sami Nordlundin opastuksella Motonetin Hyvinkään myymälään. Seuraavaksi siirryimme alkuvuodesta käyttöön otetulle Motonetin keskusvarastolle, jossa tulokahvien jälkeen teimme kierroksen hämmästyttävän siistissä ja uskomattoman suuressa varastossa. Jaloittelun jälkeen Motonetin toimitusjohtaja Eero Broman esitteli meille yrityksen ja muutti meidän monien mielikuvan Motonetistä ulkomaisena ”halpahallina” kotimaiseksi perheyriyukseksi, joka työllistää yli 700 ihmistä ja keskittyy toimimaan laatutuotteiden edullisena tavaratalona. Yrityksen esittelyn ja vilkkaan keskustelun jälkeen nautimme erinomaisen päivällisen keskittyen ajankohtaisiin kokonaisturvallisuuteen liittyviin kysymyksiin. Erittäin tyytyväisinä iltapäivän ja illan antiin totesimme yksimielisesti, että seuraava tapaamisemme syyskuun lopulla ei tule yhtään liian aikaisin.

Tapani Hyötyläinen

173. Maanpuolustuskurssi tutustui 30.5. Vaisala Oyj:öön kurssiveli, toimitusjohtaja Kjell Forsénin kutumana.

181. Maanpuolustuskurssi perehtyi bioenergiaan kevyttapaamisessaan 30.5. Tilaisuus alkoi Metsäliitto Osuuskunnan ensiharvennusalueelta Salon Kiikalasta ja jatkui Metsä-Botnian, Metsäteollisuusyhdistyksen ja VTT:n tilannekatsauksin bioenergiasta. Ryhmä tutustui aiheeseen laajakaarisesti; monitoimikoneyrittäjän arjen kautta vuoteen 2100 saakka ulottuviin VTT:n skenaarioihin. Isäntinä olivat Metsäliitto-konsernista sekä Metsä-Botnian toimitusjohtaja, kurssilainen Ilkka Hämälä että puunhankinnan toimialajohtaja Juha Mäntylä (184. MPK). *Pihla Allos*

184. Maanpuolustuskurssin tapaaminen järjestettiin 3.6. Turussa. Tutustumiskohteina olivat muun muassa Turun Vartiolentue, Merivoimien Esikunta ja Forum Marinum.

188. Maanpuolustuskurssi aloitti syyskauden vierailulla Merisotakoululla Suomenlinnassa. Isäntänä oli kurssiveli ja Merisotakoulun johtaja, kommodori Veijo Taipalus.

Kurssin tutustumiskäynti oli Veijon viimeisiä merkittäviä toimia sotilasoppilaitoksen johtajana, sillä syyskuun alussa hän siirtyi Turkuun Merivoimien esikuntapäälliköksi. Salin seinään entisten johtajien taulurivistöön oli jo löytyä naula odottamaan kommodorin kuvaa.

Santahaminassa kävijöitä oli 17 eli yli kolmannes kurssin vahvuudesta. Moni pois jäänyt pahoitteli päällekkäin osuneita menoja.

Ohjelma on selkeä ja vetävä: merikuljetus Kauppatorilta ja pieni kiertoajelu, Merisotakoulun sekä planetaarion ja tähtimerenkulun esittely. Huoltokin toimi, sillä mennessä saimme rommia ja korppuja ja päätteeksi kevyen iltapalan.

Suomalaisten merikadettien merenkulkukoulutusta palvelee edelleen vanha itäksalainen Jena Zeissin planetaario, yksi viimeisistä täysin optiikalla toteutetuista ja toimivista planetaarioista. Laite teki vaikutuksen kurssilaisiin samoin kuin taivaan tähtimerta kuvailut esitys.

Pääopettajan tarinoissa seikkailivat Pegasus siivekkäine tossuineen, Vegan, Denebin ja Al-tairin muodostama kolmio, Medusan kivettävä

pää ja Karhunvartijan punainen tähti Arcturus. Tämän jälkeen gps-paikantaminen tuntuu lastenleikiltä.

Osa vieraista lähti lautalle iltapalan jälkeen, mutta puolenkymmentä kurssilaista kävi isännän johdolla testaamassa Merisotakoulun mahtavan saunan. Pari metriä korkea ja toista metriä leveä kiuas tarjosi ensin pehmeän lämpimän vastaanoton saunaan tullessa ja sitten pikkuhiljaa todella makeat löylyt.

Vierailun päivä, 18.8., oli tarkkaan valittu kurssimme järjestysnumeron mukaan. Merisotakoululla syntyi myös päätös, että vastaisuudessa koetamme joka vuosi järjestää tapaamisen samalla päivämäärällä. *Teuvo Arolainen*

189. Maanpuolustuskurssi kokoontui viidennen kurssitapaamiseensa 20 kurssilaisen voimin Keskkoon 10.3. kurssisar Arja Talman emännöimänä. Tapaamisessa perehdyttiin Keskkoon ja sen valmiussuunnitteluun sekä pidettiin yhdistyksen sääntöjen mukainen vuosikokous.

189. Maanpuolustuskurssin kuudes tapaaminen järjestettiin 25.8. Hämeessä 16 kurssilaisen voimin. Ensin tutustuimme entisen ”rehtorimme”, eversti Kim Jäämeren komentamaan Satakunnan Lennostoon, jossa jo kurssin aikana annettu mittava ilmavoimatietämys sai lisäsyvennystä. Päivän päätteeksi jatkoimme Saarioisten tehtaille ja kartanoon jossa kurssiveljemme Ilkka Mäkelän isännöimänä saimme paitsi äitien (ja ehkä isienkin) tekemän maittavan ruoan lisäksi aimo annoksen tietoa elintarviketeollisuudesta. *Anders Gardberg*

MPK:ien emeritusrehtori ja SatLston komentaja eversti Kim Jäämeri 189 kurssin ympäröimänä

191. Maanpuolustuskurssi tapasi kurssikokouksen merkeissä Suomenlinnassa 25.8. Koossa oli yhteensä 26 kurssisisarta tai -veljeä. Tapaaminen alkoi hiljattain remontoitujen Merisotakoulun esittelyllä, jonka kolmannen vuosikurssin kadetit hoitivat vahvalla rutiinilla. Tutustumiskierroksen päätteeksi pääsihteeripiti alustuksen Arabikevään tapahtumista ja käytiin keskustelua seuraavista kurssitapaamisista sekä kurssin taloustilanteesta. Seuraava tapaaminen päätettiin pitää Helsingin yliopistolla. Ilta päättyi maittavaan päivälliseen Suomenlinnan upseerikerholla, josta iskuryhmä päätyi vielä kaupungin yöhön. Kurssi kiittää kurssiveli Heikkiä järjestelyistä ja kaikkia valmisteluihin osallistuneita.

Markku Viitasaari

Maanpuolustuskurssi 192 kokoontui pääministerityöryhmän kutsusta 26.5. Tilaisuutta emännöi aluksi rehtori Riitta Konkola Metropolia Ammattikorkeakoulun tiloissa Helsingin Hietalahdessa. Riitta kertoi opintomaailman perustietoja erittäin monipuolisen opintokirjon ja kansainvälisiä mahdollisuuksia tarjoavasta opinahjosta. Riitan alustuksen jälkeen kuulumme ja näimme talon mielenkiintoista ja monivaiheista historiaa. Kahvittelemme lomassa saimme nauttia Metropolian opiskelijoiden loistavasta ja osaavasta musisoinnista.

Tilaisuuden ”virallisen osuuden” päätteeksi yritimme omalla keskustelullamme muodostaa maahan hallituksen. Meiltähän se olisi voinut onnistuakin. Oman lisänsä keskusteluun toi tieto, että muutamat kurssilaiset olivat Säätytalolla eristettynä ja tiedottamissulussa. Sulku piti.

Päivälliselle siirryimme meren rantaan entiseen juustovarastoon ja nykyiseen Viola-Ravintolaan. Päätimme jatkaa kahden vuosikokoontumisen taktiikalla ja seuraavan tapaamisen ajankohdaksi on muotoutumassa torstai 10.11.2011.

Petteri Tervonen

Maanpuolustuskurssi 193 vieraili toisen kokoontumisensa merkeissä Tukholmassa 20.–21.5. Päävierailukohteena oli Suomen Tukholman suurlähetystö, jonka päällikkö Harry Helenius isännöi kurssilaisia yhdessä

kurssitoverimme, ministeri Juha Markkasen kanssa.

Samalla retkeläisillä oli tilaisuus käydä kurssitoveri Ari Karppisen luotsaaman Tieto Oyj:n Tukholman konttorissa kuulemassa sähköisen liiketoiminnan uusista virtauksista.

Kurssi kiittää isäntiään osakseen saamasta muistorikkaasta vieraanvaraisuudesta.

Kauko Ollila

194. Maanpuolustuskurssin ensimmäinen kurssitapaaminen

Syksyllä 2010 valmistunut 194. Maanpuolustuskurssi toteutti kurssin päätösviikolla lukkoon lyödyn ensimmäisen kurssitapaamisensa 11.–12.3. Noormarkussa. Perjantaista lauantaihin jatkuneeseen tapaamiseen pääsi kiireiltään osallistumaan lähes puolet kurssilaista.

Majapaikkamme Havulinna

Tapaamisen runko-ohjelma oli yksinkertaisen tyylikäs. Oltermannimme Mikael Aro oli päättänyt lisätä kurssia varten junavuoroja, joten matkat kuuluivat konferenssituloissa kuunnella esityksiä kurssilaisten sydäntä lähellä olevista ajankohtaisista asioista sekä näiden kirjoittamissa keskusteluissa. VR:n aamupuurot lisukkeineen maisteltiin menomatalla.

Perillä Noormarkussa Isäntämme Hannu Leminen oli virittänyt kurssin arvokkuudelle sopivat majoitustilat A-Ahlströmin Havulin-

nasta. Hannu oli lisäksi junailut kurssisiskoille ja -veljille myös aurinkoisen ja kulttuuripitoisen iltapäivän, jonka kuluessa tutustuttiin mm. Noormarkun idyllisen alueen tiloihin, Villa Maireaan sekä Ahlströmin historialliseen Voyage-näyttelyyn.

Iltapäiväkuuntoilun ja saunasessioiden jälkeen oli aika loistavalle päivälliselle, josta nautittiin pitkän kaavan mukaan. Päivällisen yhteydessä julkaistiin Jussi Erosen, Reetta Rädyn ja Mari Teinilän ideoima ja toteuttama kurssin varjomatrikkeli ”Ajoneuvoon nouse”. Kirjasesa on leikkimielisten ja kannustavien tervehdyksien sekä runsaan kuvituksen lisäksi mm. luonnehdinta jokaisesta kurssilaisesta. Totuus ei pala tulessakaan!!

Saanan esittää kaikkien puolesta lämpimät kiitokset jokaiselle tilaisuuden järjestelyvastuussa olleelle.

Luottamusjohto on aloittamassa valmistelut seuraavien tapahtumia varten. Niiden ajankohdientoiivotaan sopivan mahdollisimman monille. Perästä kuuluu.

194. Maanpuolustuskurssin pääsihteeri

yllä: Oltermannimme pitämässä kiitospuhetta vas: Noormarkun ”Iso talo” ja kurssilaisia

197. Maanpuolustuskurssin toinen tapaaminen järjestettiin Jääkäriprikaatissa Sodankylässä 12.–13. 8. Prikaatin komentajan, kurssiveljemme eversti Mauri Koskelan isännöimässä tapahtumassa seurasimme kunniavieraina saapumiserän 2/11 valatilaisuutta, jossa 622 nuorta naista ja miestä vannoi sotilasvalan tai antoi juhallisen vakuutuksen viidennen palvelusviikkonsa päätteeksi. Perehdytyämme joukko-osaston perinteisiin, toimintaan ja rakenteisiin suuntasimme Kyljärven ampumakenttäalueelle, jossa lappiaiheisen kilvoittelun päätteeksi nautimme maittavan päivällisen ja vetäydyimme yöpuulle lavereille makuupusseihimme. Lauantaiaamuna matkamme jatkui Luostolle, jossa tutustuimme ametistikaivoksentoimintaan ja seurasimme Luosto Classic- tapahtumaan liittyvän Kaartin Soittokunnan kuviomarsseesityksen. Kurssi kiittää Ilmavoimia tapaamisen tukemisesta.

Petteri Korvala

197. MPK:n kurssilaisia ametisteja etsimässä

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry Kultarannasta Ritaripuistoon ja marsalkan syntysijoille

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys järjesti kesäretken Naantaliin 6.–7. 8. 2011. Ohjelman oli suunnitellut ja asiantuntevana oppaana toimi yhdistyksen kunniapuheenjohtaja Aimo Koskentola. Ensimmäinen retkikohde oli Kultaranta, joka on nykyään tasavallan presidentin kesäasunto. Kultarannan rakennutti liikemies Alfred Kordelin, joka oli aikansa rikkain suomalainen. Rakennustyöt olivat käynnissä vuosina 1913–1916. Valitettavasti Kordelin itse ei ehtinyt työnsä tuloksesta juuri nauttia, sillä hän sai surmansa venäläisen matruusin luodista ns. Mommilan kahakassa 7.11.1917.

Kordelinin toiveen mukaisesti Kultarannan puutarha on avoinna yleisölle. Graniittisen pääarakennuksen on suunnitellut kansallisromantiikan kauden maineikas arkkitehti Lars Sonck. Myös puutarhasuunnittelija Svante Olsson edusti aikansa huippua. Puutarhassa on edelleen nähtävissä suunnitelman mukainen perusrakenne eli muotopuutarha, hyötytarha ja metsäpuutarha.

Ensimmäisen retkipäivän kruunasi iltakävely aurinkoisessa satamassa ja salaperäisen ”pirunpojan” maistelu. Sitten puiden alta alkoi kuulua rytmikäs rummutus. Paikalle marssi trumpettaja, joka julisti ehtoon saapuneeksi 1800-luvun tavan mukaisesti. Sen jälkeen kirkon tornista kaikui trumpetin ääni. Kaunis iltavesper soitettiin kolmeen suuntaan: presidentille, kaupungille ja merelle.

Maanpuolustushenkisen retkikunnan

sunnuntain ensimmäisenä retkikohteena oli Askaisten Ritaripuisto. Puisto on Mannerheim-ristin ritarien sekä sotiemme veteraanien kunniaksi perustettu vuonna 2007. Se on ainutlaatuinen huomionosoitus koko ritari- ja veteraanisukupolvelle, heidän saavutuksilleen sekä ajalle ja hengelle, jota he edustavat. Puistossa on jokaiselle ritarille oma muistokivi, jossa on sotilasarvo, nimi ja ritarinumero. Vaikuttava monumentti vie ajatukset niihin rohkeisiin tekoihin, joita Mannerheim-ristin ritarit tekivät isänmaamme hyväksi. Palkitsemisperuste oli nimenomaan ansiokkaassa teossa, sotilasarvosta riippumatta.

Louhisaaren kartanolinna oli mielenkiintoinen nähtävyys Ritaripuiston jälkeen. Suomen marsalkka C.G. E Mannerheim on syntynyt Louhisaassa vuonna 1867 ja viettänyt siellä lapsuutensa. Hänen suvulleen Louhisaari kuului yli sata vuotta ja sitä ennen yli kolme sataa vuotta Fleming-suvulle. Päärakennus on valmistunut 1650-luvulla ja edustaa Suomessa harvinaista palatsiarkkitehtuuria. Linnan jyhkeä olemus herätti kunnioitusta jo koivukujaa pitkin kävellessä. Linnan edustan kunniapiha korosti aikansa mahtimiesten asemaa.

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistyksen vireä toimintaa jatkuu syksyllä. Syyskokous pidetään torstaina 10. 11. 2011. Virallisten kokousasioiden eli ensi vuoden toiminnan suunnittelun lisäksi ohjelmassa on ajankohtainen alustus.

Tuija Nummela

Päijät-Hämeen alueen maanpuolustusyhdistyksen kesäretkeläisiä Naantalin Kultarannassa.

Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry

Sihteeri Anneli Niskanen
Purolantie 3
50350 NOROLA
040 519 0881
anneli.niskanen@surffi.fi

Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys ry

Hannu Reko
Koskenrannankatu 31
30100 FORSSA
040 5515 913
hannu.reko@ovi.com

Keski-Suomen

Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry

Sirkku Laurila
Kolikkotie 5 A 10
40320 JYVÄSKYLÄ
050-68186; 050 360 7720
sirkku.laurila@kojamo.fi

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry

Lehtori Paavo Mikkonen
Keskikoskentie 4 A 3
46800 MYLLYKOSKI
044 550 9375
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry

Lääninvalmiusjohtaja Jari Aalto
Lapin aluehallintovirasto
PL 8002
96101 ROVANIEMI
040 520 0486
jari.aalto@avi.fi

Oulun läänin Maanpuolustusyhdistys ry

Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PL 293
90101 OULU
0400 159 789
tom.tallberg@avi.fi

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry

Kristina Alho
Arkkitehdinkatu 18 A 10
33720 TAMPERE
0408338490
kisse.alho@elisanet.fi

Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry

Majuri Arto Jeskanen
Pohjois-Karjalan Aluetoimisto
PL 5
80791 KONTIORANTA
0299 434 161
pkarmpy@gmail.com

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry

Majuri Jyrki Ryhänen
Pohjois-Savon aluetoimisto
PL 1080
70111 KUOPIO
0299 435 310
jyrki.ryhanen@mil.fi

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry

Toiminnanjohtaja Tuija Nummela
Suojalantie 21
12130 MOMMILA
050 544 8682
tuija.nummela@phnet.fi

Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry

Hannu Aho
Peltopyyntie 22
28200 PORI
044 363 7011
hannu.aho@pp4.inet.fi

Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry

Johtava turvallisuuskoordinaattori Johanna Seppälä
Helsingin kaupunki
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
0403345974
johanna.seppala@hel.fi

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry -

Vasa läns Försvarsörening rf
Puheenjohtaja Alpo Koivuniemi
Permonkaarre 124 A 2
68600 PIETARSAARI
0447638504
alpo.koivuniemi@elisanet.fi

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry

Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
PL 22
20801 TURKU
040 539 1024
pirjo.tuominen@avi.fi

Itella Green

ISSN 0357-2080
Edita Prima Oy, Helsinki 2011